

ปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นางนริศ ประมวลสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

พฤษภาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

373.246
น 254 ข
5.3

ปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นางนริศา ประมวลสุข

10 ก.ย. 2544

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา
พฤษภาคม 2544

4-154175

นริศ ประมวลสุข. (2544), ปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ,

รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงานและด้านการประเมินผล และเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจำแนกตาม ตัวแปร เพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนรวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ปีการศึกษา 2543 จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีปัญหาการฝึกงาน ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีปัญหาการฝึกงานรวมทุกด้าน และจำแนกตามรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี .พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด และนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงาน รวมทุกด้าน และจำแนกตามรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนระดับชั้น ปวช. 1 มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผน ด้านการประเมินผล และโดยรวม มากกว่านักเรียนระดับชั้น ปวช. 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงาน ด้านการประเมินผล มากกว่านักเรียนระดับชั้น

ปวช. 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันคู่อื่นๆ มีปัญหาการฝึกงานรวมทุกด้านและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการต่างกันมีปัญหาการฝึกงานรวมทุกด้าน และจำแนกตามรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาการฝึกงาน ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล และโดยรวมมากกว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่างกันคู่อื่นๆ มีปัญหาการฝึกงานรวมทุกด้านและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ข้อเสนอแนะสำคัญเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานคือ ควรมีการแนะแนวการเรียน หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจในการเรียน ควรจัดสถานที่ฝึกงานให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน ค่าตอบแทนควรเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ เพียงพอต่อการใช้จ่ายต่อเดือน และเกณฑ์การประเมินผลควรใช้หลักเกณฑ์เดียวกันทุกสถานประกอบการ

TRAINING PROBLEMS OF STUDENTS IN DUAL VOCATIONAL SYSTEM
AT THONBURI COMMERCIAL COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
MRS.NARISA PRAMUALSUK

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
May 2001

Narisa Pramualsuk. (2001). *Training Problems of Students in Dual Vocational System at Thonburi Commercial College*. Master Thesis.M.Ed. (Business Education)
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :
Assoc.Prof.Chusri Wongrattana, Assoc.Prof.Suwat Wattanawong.

The purposes of this research was to study the training problems of students in dual vocational system at Thonburi Commercial College for 3 aspects; which were planning, dividing the duty and evaluation, and also to compare the training problems of students in dual vocational system variated by sexes, vocational places, academic level, income from vocational places and achievement, included the problems and obstacles of students in dual vocational system.

The sample used in this research were 104 students in dual vocational system at Thonburi Commercial College, in semester of 2000 academic year. The research tool was questionnaire constructed in the forms of rating scaled checking, and open – ended form. Statistical methods used for data analysing were mean, standard deviation, t – test and one – way analysis of variance.

The results were as follow :

1. The students in dual vocational system have training problems in the aspects of planning, dividing the duty, evaluation and both students were averagely medium.
2. Both male and female students have training problems no statistically significant difference.
3. Both the students training in C.P. Seven - eleven Company Limited and those in C.R.C. A. Hold (Tops Supermarket) Company Limited have training problems no statistically significant difference.
4. The first-year certificate students, had training problems in the aspects of planning, in evaluation, more than the second – year statistically significant at .05 level. The second – yeae certificate students had training problems in the aspects of evaluation more than the third – year statistically significant at .05 level. The other different certificate students have no statistically significant difference.
5. Both higher and lower earning students have training problems no statistically significant difference.

6. The students with lower level of achievement had training problems in the aspects of dividing the duty, in evaluation and all others more than higher level of achievement statistically significant at .05 level. The other different level of achievement have no statistically significant difference.

7. Important suggestions added for training problems are to advise the curriculum of dual vocational studying, clearly, so as to be the information in deciding the course. To prepare the purpose of students and well paid for the knowledge and ability, is for the expense each month. Assessments are to be alike in every vocational place.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง ปัญหา
การฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ของ
นางนริศ ประมวลสุข ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สิฏฐากร ชุทรัพย์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลี้มไทย)

..... หัวหน้าภาควิชาบริหารธุรกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพีร์ ลี้มไทย)

วันที่..11...เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2544

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อยได้ด้วยดีเป็นความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ ประธานควบคุมสารนิพนธ์และรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ในการให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมดตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สิริฎากร ชูทรัพย์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ฉบับนี้ ร่วมกับคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สบสันต์ อุตกฤษฎ์ ผู้อำนวยการสายเดือน ดันตกานต์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจทุกท่าน คณาจารย์จากภาควิชาอื่นที่ท่านให้ความรู้ ให้คำแนะนำสั่งสอน ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณวิทยาลัยพัฒนการชนบุรี อาจารย์สุพรรณิ เสาวดี อาจารย์ผู้สอนนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานโครงการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพัฒนการชนบุรีและวิทยาลัยอาชีวศึกษาชนบุรี นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพัฒนการชนบุรี รวมทั้งบุคคลในครอบครัวทุกคนที่เป็น กำลังใจให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบน้อมรำลึกพระคุณบิดา มารดา คุณป้า ครู อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาจนประสบความสำเร็จ

นริศา ประมวลสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมุติฐานของการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	8
หลักการบริหารและการจัดการด้านการฝึกงานภาคปฏิบัติ	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
งานวิจัยในประเทศ	29
งานวิจัยในต่างประเทศ	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	35
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การจัดกระทำข้อมูล.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า	66
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
การอภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	76
 บรรณานุกรม	 77
 ภาคผนวก	 84
ภาคผนวก ก	86
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 91

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	14
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	36
3	จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการโดยประมาณต่อเดือน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	45
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตร อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมและรายด้าน	46
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ	47
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการแบ่งสรรงาน โดยรวมและรายข้อ	48
7	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ.....	49
8	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามเพศ.....	50
9	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานประกอบการ.....	51
10	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา.....	52
11	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการวางแผน จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา.....	53
12	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผล จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา.....	54
13	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวมด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผลจำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา.....	55

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

14	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามรายได้จากสถานประกอบการ.....	56
15	ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำแนกตามรายได้จากสถานประกอบการ.....	57
16	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการแบ่งสรรงาน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	58
17	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผล จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	59
18	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวม ด้านการวางแผนด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	60
19	ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีรายด้าน.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่สังคมไทยก้าวไปสู่ระบบเทคโนโลยีและความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม ทำให้มีการปฏิรูปทางสังคม ซึ่งรวมไปถึงกระบวนการในการปฏิรูปทางการศึกษาด้วย การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539 – 2550) โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ความคิดใหม่ในการจัดการศึกษาของชาติ เน้นการให้สังคมเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษารวมทั้งการปรับแนวคิดและรูปแบบการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลายตามสภาพความเป็นจริงในสังคมไทย จึงจำเป็นต้องมีการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรจากองค์กรต่าง ๆ ในสังคมมาช่วยในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและยืดหยุ่นตามวิถีชีวิตของ คนไทยและตามสถานะเศรษฐกิจของสังคมประเทศไทย (เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. 2540 : 1 - 2)

การศึกษากับการพัฒนาคนนี้กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมากโดยได้กำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 กำหนดให้คนเป็นแกนกลางของการพัฒนาการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนทั้งในฐานะเป็นมนุษย์โดยตัวของมันเอง และในฐานะที่เป็นทรัพยากร ดังนั้นการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญสิ่งที่สำคัญ คือ สภาพความคิดความเชื่อจะเป็นรากฐานของสังคม (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต. 2539 : 1 -2)

สำหรับการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจำเป็นต้องเน้นการดำเนินการให้ยืดหยุ่นหลากหลายเพื่อให้สามารถสนองความต้องการกำลังคนของประเทศ ของสังคมและปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้อย่างรวดเร็วด้วยในขณะเดียวกัน ดังนั้นกรมอาชีวศึกษาจึงได้มีการจัดทำแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านปริมาณ ขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาและฝึกวิชาชีพในระดับกลางและระดับสูงให้กว้างขวางทั่วถึงมากขึ้น เฉพาะในชนบท เขตพัฒนาพิเศษเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการและสตรี พัฒนาคคนในด้านความรู้ทักษะ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อใช้ป้อนตลาดแรงงานและให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต

2. ด้านคุณภาพ ให้นักเรียน นักศึกษา ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาให้เป็น ผู้ที่มีคุณลักษณะครบถ้วนคือ มีสุขภาพพลานามัยดี ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสามารถ ในการ ใช้ความคิด ใฝ่รู้ และสามารถแสวงหา มีความรู้ความสามารถทั้งวิชาการและวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบ คงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมไทย

3. ด้านบริหารและสนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาค และ พัฒนาศักยภาพขององค์กรทุกระดับในภูมิภาค ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยในการศึกษา รวมทั้งบริหารและจัดการ กำหนดมาตรฐานในด้านต่าง ๆ การติดตามประเมินผล การปรับปรุง แก้ปัญหาทางด้านงบประมาณ (บุญชู มูลพินิจ. 2539 : 19 - 20)

จากแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 7 (2535 – 2539) และมาสู่ระยะที่ 8(2540 –2544) กรมอาชีวศึกษามีนโยบายในด้านการจัดการศึกษาโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชน และสถานประกอบการเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายผลโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual System) ในปัจจุบัน นักเรียนที่จะจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนิยมหรือสนใจมาเรียนทางด้านอาชีวศึกษามาก ดังนั้น การจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีหรือเรียกว่าระบบโรงเรียนโรงงานขึ้นและให้ สถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาทำการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ทันสมัยในด้านวิธีการสอนและสื่อการสอน รูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการจัดดำเนินการเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพ โดยรับนักเรียนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีรวมมีระหว่างสถานศึกษาและ สถานประกอบการให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินโครงการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เป็นลักษณะโครงการทดลอง ในรูปโรงเรียน – โรงงาน และพัฒนารูปแบบเป็นการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตั้งแต่ พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน (สำนักโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2536 : 10)

การจัดทำโครงการร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ในการจัด หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยมีข้อตกลงและการมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินงานใน การจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการประสานงานระหว่าง สถานประกอบการ นักเรียน ผู้ปกครอง นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียน การสอน กำหนดการเรียนต่อสัปดาห์เฉพาะภาคทฤษฎีเป็นเวลา 2 วันและภาคปฏิบัติใน สถานประกอบการเป็นเวลา 4 วัน สถานประกอบการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับ นักเรียน เข้าศึกษา ผู้สมัครต้องจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ สถานประกอบการเป็นผู้ให้ประโยชน์ด้านสวัสดิการในการเรียนตลอดหลักสูตร คือ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแต่งกาย ในแต่ละภาค การศึกษามีการประเมินผล ร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ฝ่ายประเมินผลของสถานประกอบการจะใช้

วิธีการสอบ ครึ่งหลักสูตร (Interim) มีกำหนดสัดส่วนคะแนน ภาคทฤษฎีต่อภาคปฏิบัติ 30 ต่อ 70 การสอบภาคปฏิบัติใช้คณะกรรมการระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการ โดยการสอบสัมภาษณ์และดูจากสมุดบันทึกการฝึกงาน ในระหว่างที่นักเรียนศึกษายังมีโอกาสได้ฝึกงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียนจากสถานประกอบการโดยตรง ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝน การมีทักษะ มีวินัย อดทน ซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เมื่อสำเร็จการศึกษามีโอกาสในการเข้าทำงานโดยบรรจุเป็นพนักงานของบริษัทและศึกษาต่อในระดับสูง ต่อไป (เอกสารวิชาการ โครงการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2539 : 4)

หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก จะเน้นให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติให้มาก เพื่อต้องการฝึกด้านทักษะและพัฒนาศักยภาพการทำงานของนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของสถานประกอบการ แต่จากการประเมินผลจากปีที่ผ่านมา มีจำนวนนักเรียนให้ความสนใจในหลักสูตรลดน้อยลงและจากการสัมภาษณ์นักเรียนในแต่ละสถานประกอบการพบว่านอกจากผลการเรียนลดลง และยังมีสาเหตุมาจากการฝึกงานที่หนักในบางสถานประกอบการด้วยทำให้นักเรียนต้องลาออกจากการเรียนระหว่างภาคเรียนหรือสอบเข้าเรียนใหม่เพื่อต้องการเปลี่ยนเป็นการเรียนหลักสูตรปกติ ปัญหาการฝึกงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะทำการ พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหในด้านต่าง ๆ ไปได้ด้วยดีตลอดมา แต่ยังมีปัญหาบางอย่างที่ทางสถานศึกษาไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง เพราะอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบและอำนาจของสถานศึกษาและการฝึกงานในสถานประกอบการได้กลายเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (เอกสารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี . 2542 : 3)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการฝึกงานกับนักเรียนในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ถึง ปีที่ 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการ การฝึกงานให้ดีขึ้น และพร้อมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและความต้องการของสถานประกอบการจริง ในด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนในรุ่นต่อไปได้มีโอกาสทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวคิดของสถานประกอบการว่ามีอะไรบ้าง อันจะเป็นแนวทางสำหรับนักเรียนที่จะเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในแต่ละสถานประกอบการได้ถูกต้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรีจำแนกตามตัวแปรต้นดังต่อไปนี้
 - 2.1 เพศ
 - 2.2 สถานประกอบการ
 - 2.3 ระดับชั้นปีการศึกษา
 - 2.4 รายได้จากสถานประกอบการ
 - 2.5 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของปัญหาในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยพณิชยการธนบุรีในการปรับปรุงแนวทางในการพัฒนาแก้ไขกระบวนการจัดระบบการฝึกงานให้สอดคล้องกับสถานประกอบการและนักเรียน เพื่อเป็นการพัฒนาพนักงานขายที่มีลักษณะอันพึงประสงค์และมีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ประจำปีการศึกษา 2543 ของบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด , บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) จำนวน 183 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้นคว้ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 3 กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกประจำปีการศึกษา 2543 ของบริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาร์เก็ต) จำนวน 104 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Randoms Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 เพศ แบ่งเป็น

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 สถานประกอบการ แบ่งเป็น

1.2.1 บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด

1.2.2 บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาร์เก็ต)

1.3 ระดับชั้นปีการศึกษา แบ่งเป็น

1.3.1 ปวช. 1

1.3.2 ปวช. 2

1.3.3 ปวช. 3

1.4 รายได้จากสถานประกอบการ แบ่งเป็น

1.4.1 1,000 – 2,500 บาท ต่อเดือน

1.4.2 มากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน

1.5 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งเป็น

1.5.1 คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00

1.5.2 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00-3.00

1.5.3 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00-4.00

2. ตัวแปรตาม คือปัญหาในการฝึกงานซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

2.1 ด้านการวางแผน

2.2 ด้านการแบ่งสรรงาน

2.3 ด้านการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการฝึกงาน หมายถึงข้อขัดข้องสิ่งกีดขวาง สิ่งขวางกั้น ความไม่สะดวก ข้อสงสัยหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในเรื่องการฝึกงานในภาคปฏิบัติของนักเรียนใน ขณะที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่นักเรียนสังกัดอยู่ โดยศึกษาปัญหาในด้านต่อไปนี้

1.1 ปัญหาด้านการวางแผน หมายถึงปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการและการจัดการโครงการฝึกงานในสถานประกอบการในเรื่องการกำหนดนโยบายหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของนักเรียนที่เข้าศึกษา ภาคปฏิบัติ

1.2 ปัญหาด้านการแบ่งสรรงาน หมายถึงปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่ในการฝึกงานในสถานประกอบการของนักเรียนที่ได้ศึกษาภาคปฏิบัติอยู่ในเรื่อง การมอบหมายหน้าที่ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และผู้ควบคุมงาน

1.3 ปัญหาด้านการประเมินผล หมายถึงปัญหาเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลตลอดจนการดำเนินการต่าง ๆ ของผู้ควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกงานภาคปฏิบัติของผู้เรียน

2. สถานประกอบการ หมายถึงบริษัทที่จัดทำโครงการร่วมในการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ได้แก่

2.1 บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด หมายถึงบริษัทที่เข้าโครงการจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในการจัดสอนนักเรียนภาคปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก รวมถึงสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาจนสำเร็จตามหลักสูตร บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) หมายถึงบริษัทที่เข้าโครงการจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในการจัดสอนนักเรียนภาคปฏิบัติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก รวมถึงสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาจนสำเร็จตามหลักสูตร

3. นักเรียน หมายถึงผู้เข้ารับการศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

4. หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหมายถึง การจัดหลักสูตรการศึกษา ลักษณะที่ต้องฝึกงานควบคู่กับการเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษาในเวลาเดียวกัน กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกเป็นการศึกษากับการปฏิบัติจริงเพื่อฝึกทักษะจากประสบการณ์จริงให้เกิดความรู้ ความชำนาญ ซึ่งได้จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรีร่วมกับสถานประกอบการ

5. รายได้จากสถานประกอบการ หมายถึงค่าแรงที่สถานประกอบการจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่จ่ายเป็นรายเดือน

6. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการสอบภาคทฤษฎีของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึงนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึงนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00

6.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึงนักเรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการฝึกงานแตกต่างกัน
2. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ฝึกงานในสถานประกอบการต่างกันมีปัญหาในการฝึกงานแตกต่างกัน
3. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการฝึกงานแตกต่างกัน
4. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีรายได้จากสถานประกอบการต่างกันมีปัญหาในการฝึกงานแตกต่างกัน
5. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาในการฝึกงานแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.1 ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศเยอรมัน
 - 1.3 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย
 - 1.3.1 การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
 - 1.3.2 โครงสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.4 ประวัติวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. หลักการบริหารและการจัดการด้านการฝึกงานภาคปฏิบัติ
 - 2.1 ด้านการวางแผน
 - 2.2 ด้านการแบ่งสรรงาน
 - 2.3 ด้านการประเมินผล
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1 ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า Dual Vocational Training (DVT) เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนวิชาชีพได้มีโอกาสฝึกงาน

ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาออกไปเป็นช่างเทคนิค และช่างชำนาญงานเต็มรูปแบบ ดังนั้น ผู้เรียนจะมีเวลาเรียนทฤษฎี 20% อีก 80% ฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ เช่น ใน 1 สัปดาห์ จะเรียนภาคทฤษฎีในสถานศึกษา 1-2 วัน และฝึกงานในสถานประกอบการ 3 - 4 วัน ทั้งนี้อยู่ในข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

กรมอาชีวศึกษาจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเน้นเรื่องการผลิตแรงงาน ช่างฝีมือ ช่างเทคนิค ผู้มีฝีมือที่มีความชำนาญงานเพียงพอถึงด้านปริมาณและคุณภาพ ตามความต้องการของสถานประกอบการเพื่อให้โอกาสในการศึกษาอาชีพแก่เยาวชน ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนในระดับมัธยมต้น อีกทั้งเพื่อจัดการสร้างระบบจัดการอาชีวศึกษา ระบบใหม่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาบุคลากรทางด้านวิชาชีพให้ตรงกับสาขาวิชาต่างๆ อย่างมี ศักยภาพ โดยไม่ต้องขอความร่วมมือจากต่างประเทศอีกต่อไป

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษานอกจากต้องการผลิตแรงงาน ช่างฝีมือที่มีความชำนาญเข้าสู่ตลาดแรงงาน เมื่อปี พ.ศ. 2527 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ กรมอาชีวศึกษาดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย และสถานประกอบการ เพื่อทดลองจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน - โรงงานที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ในสาขาช่างซ่อมบำรุงโรงงาน อุตสาหกรรมซึ่งได้รับความร่วมมือจากรัฐบาล เยอรมันตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา และ วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ได้ดำเนินการรับช่างฝึกหัดรุ่นแรกในปีการศึกษา 2531 เพื่อจัดการศึกษาวิชาชีพดังกล่าวได้เป็นผลที่น่าพอใจระดับหนึ่ง และมีผู้สนใจมากขึ้น และคณะผู้ประเมินผล โครงการจากรัฐบาลเยอรมันมีความพอใจในผลงานให้ขยายโครงการ ออกไปยังสถานศึกษาแห่งอื่น และสาขาวิชาเพิ่ม

รัฐบาลเยอรมันได้ให้การสนับสนุนโครงการความช่วยเหลือ ในระยะที่ 2 ตั้งแต่ ปี 2534 - 2538 ดังนั้น การจัดการศึกษาระบบดังกล่าวจึงขยายไปสู่ประเภทวิชาคหกรรม ศิลปกรรม และพาณิชยกรรม ซึ่งปรากฏว่า สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการในระยะที่ 2 นี้ สามารถเปิดรับนักเรียนได้บางสาขาวิชา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 และกรมอาชีวศึกษา เห็นควร ให้เปลี่ยนชื่อจากการจัดอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน - โรงงาน เป็นการ จัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา

กรมอาชีวศึกษาเปิดสอนระบบทวิภาคี ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั่วประเทศในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เมื่อปี พ.ศ. 2538 เปิดสอน 4 ประเภท วิชา คือ

1. ประเภทวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม เปิดสอนในสาขาวิชาต่างๆ อาทิช่างยนต์ ช่างกล โรงงาน ช่างเชื่อมโลหะ ช่างก่อสร้าง ช่างซ่อมบำรุง ช่างพิมพ์ ฯลฯ
2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ธุรกิจค้าปลีก

ธุรกิจโรงแรม การเลขานุการ บัญชี ธุรกิจการพิมพ์ ฯลฯ

3. ประเภทวิชาคหกรรม เปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น การโรงแรมอุตสาหกรรมสิ่งทอ ฯลฯ

4. ประเภทวิชาศิลปกรรม เปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น เครื่องประดับ อัญมณี การออกแบบเครื่องประดับ การพิมพ์ซิลสกรีน ฯลฯ

นอกจากหลักสูตร ปวช.ที่กรมอาชีวศึกษา เปิดสอนแล้ว มีการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อีก ขณะนี้สถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิคเปิดสอน 18 แห่ง สังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา เปิดสอน 6 แห่ง การจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 มี สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนจำนวน 46 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,331 คน มีสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการเรียนการสอน จำนวน 537 แห่ง (กลุ่มงานมาตรฐานการศึกษา ฝ่าพัฒนาการศึกษา กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา. 2543 : 10 -12)

นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้รับประโยชน์หลายประการ อาทิ เช่น การฝึกอาชีพที่ดี และความรู้ทางด้านวิชาการจากวิทยาลัย เงินสนับสนุนค่าครองชีพซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานในอาชีพนั้น ได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้มีงานที่มีรายได้ดี หรือมีโอกาสที่จะเป็นเจ้าของกิจการ และมีโอกาสศึกษาต่อ

สถานประกอบการที่ได้รับประโยชน์ และมีส่วนในการสนับสนุนเยาวชนจะเกิดความผูกพันกับนักเรียนและต่อองค์กรต่างๆ มีสิทธิในการคัดเลือกนักเรียนที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถใช้ประโยชน์จากทักษะและประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น สามารถเพิ่มการผลิตช่างฝีมือได้มากทั้งปริมาณและคุณภาพนักเรียนมีความเชื่อมั่นในการทำงาน มากกว่านักเรียนในระบบอื่น การรับพนักงานใหม่ สถานประกอบการไม่ต้องเสียเวลาในการฝึกอบรมหรือทดลองงาน สร้างความร่วมมือที่มีระบบระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพของการพัฒนาสังคม

สถานศึกษาได้รับประโยชน์ลดค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณ รับนักเรียนได้มากขึ้น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการทั้งด้านเทคโนโลยีและธุรกิจ ปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธุรกิจโดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลภายใต้โครงการ Dual Vocational Training Project (DVT – Project) ร่วมกับรัฐบาลเยอรมันได้ให้ความช่วยเหลือ เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2534

ระยะที่ 2 ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2538

ระยะที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ. 2538-2543

(กรมอาชีวศึกษา สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. 2542 : 6-8)

1.2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศเยอรมัน

การจัดการฝึกอาชีพในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน โดยเน้นเฉพาะการฝึกอาชีพที่จัดอยู่ในรัฐต่าง ๆ 11 รัฐเป็นหลัก นักวิชาการด้านอาชีวและเทคนิคศึกษาได้จำแนกประเภทของการฝึกอาชีพไว้หลายลักษณะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับมุมมองและแนวคิดที่จะยึดสิ่งใดเป็นหลัก กรายานเรท ได้เขียนหนังสือเรื่อง “The dual system of Vocational training in the Federal Republic of Germany : Structure and Function “ ในปี ค.ศ. 1992 โดยได้จำแนกประเภทของการฝึกอาชีพตามพื้นฐานโครงสร้าง และหน้าที่เป็น 3 รูปแบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 รัฐไม่มีบทบาทหรืออาจมีบทบาทแต่เพียงเล็กน้อยในกระบวนการกำหนดคุณลักษณะอาชีพตัวอย่างตามรูปแบบนี้ได้แก่ การฝึกอาชีพ ที่จัดในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น

รูปแบบที่ 2 รัฐเป็นผู้วางแผนดำเนินการและควบคุมการจัดการฝึกอาชีพทั้งหมด แต่เพียงผู้เดียว ตัวอย่างตามรูปแบบนี้ได้แก่ การฝึกอาชีพที่จัดในประเทศฝรั่งเศส อิตาลี และสวีเดน รวมทั้งประเทศในโลกที่ 3 เป็นส่วนใหญ่

รูปแบบที่ 3 รัฐเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและกรอบกว้างๆ สำหรับสถานประกอบการเอกชนที่จัดฝึกอาชีพรวมทั้งหน่วยงานเอกชนอื่นๆ ที่มีส่วนอุปถัมภ์ส่งเสริมการฝึกอาชีพรูปแบบนี้ก็คือการจัดฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี (Dual System) ที่จัดในประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐ - เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ และออสเตรีย

ประเทศเยอรมันตั้งอยู่กึ่งกลางของทวีปยุโรปภายหลังจากการมีกรรวมสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (เยอรมันตะวันตก) และสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (เยอรมันตะวันออก) เข้าด้วยกันเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2533 ประเทศเยอรมันจึงแบ่งการปกครองออกเป็นรัฐต่าง ๆ 16 รัฐ (เยอรมันตะวันตก 11 รัฐ และเยอรมันตะวันออก 5 รัฐ) ขนาดพื้นที่รวมทั้งสิ้น 353,041 ตารางกิโลเมตร ประชากรรวม 78.7 ล้านคน เมืองหลวงคือ กรุงเบอร์ลิน

1.2.1 ระบบการศึกษา

การศึกษาภาคบังคับเริ่มเมื่อเด็กมีอายุ 6 ขวบ เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนต้น 5 ปี รวม 9 ปีหลังจากนั้นผู้ไม่ได้เรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบบเต็มเวลาจะต้องเข้ารับการฝึกอาชีพจนจบหลักสูตรหรือจนกว่าอายุครบ 18 ปีและมีผู้จบจากมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณร้อยละ 70 จะเข้ารับการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี

1.2.2 การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีผู้ที่จะเข้ารับการฝึกจะเป็นบุคลากรของสถานประกอบการ ที่มีบุคลากรตั้งแต่ 1 – 4 คนขึ้นไปสถานประกอบการขนาดเล็กจนถึงสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรกว่า 1,000 คนขึ้นไป จะส่งเข้ามาเรียนทฤษฎีใน

โรงเรียนอาชีวศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วันหรือเป็นช่วง ๆ หรือเวลาที่เหลือจะฝึกปฏิบัติหรือปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการที่ตนสังกัดอยู่เวลาที่ใช้ในการฝึกตามหลักสูตรจะอยู่ระหว่าง 3 – 3.5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะสาขาอาชีพที่ฝึก การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีจะจัดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่าง 2 องค์กรใหญ่คือสถานประกอบการเป็นผู้ให้ความรู้และทักษะด้านปฏิบัติ ทั้งทักษะพื้นฐานและทักษะเฉพาะสาขาอาชีพโดยมีครูฝึกในสถานประกอบการเป็นผู้ฝึกให้และครูฝึกต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ Master ในสาขานั้นเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรและการตรวจสอบความสามารถทางด้านวิชาชีพและด้านการสอนในสาขาวิชานั้นมาแล้ว ส่วนโรงเรียนจะเป็นผู้ให้ความรู้ทางทฤษฎีที่สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการโดยมีหอการค้าของกลุ่มอาชีพนั้นและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของรัฐ ทำหน้าที่ดูแล การเรียน การฝึกให้เป็นไปตามหลักสูตรและสัญญาการฝึกงาน การจัดการเรียนการสอนเพื่อรับประกาศนียบัตรเมื่อสิ้นสุดการฝึก

1.2.3 การฝึกปฏิบัติ

ในสถานประกอบการขนาดใหญ่มีสถานที่ฝึกปฏิบัติพื้นฐานสำหรับผู้รับการฝึกอาชีพเป็นของตนเองแต่สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่สามารถจัดการฝึกได้เองมักส่งผู้รับการฝึกอาชีพในปีแรกๆ ไปฝึกปฏิบัติพื้นฐานในศูนย์ฝึกร่วม (Inter-Company Training Centre) ซึ่งมีเครื่องมือ อุปกรณ์และครูฝึก การฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาในชั้นปีที่ 2-3 นั้น ส่วนใหญ่แล้วจะฝึกในสถานประกอบการที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าได้ฝึกตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้ดีในที่สุด แต่บางครั้งอาจมาฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาที่ศูนย์ฝึกร่วม ถ้าสถานประกอบการนั้นไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์บางชนิดให้ฝึกตามหลักสูตร การฝึกงานในสถานประกอบการนอกเหนือจากเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้รับการฝึกแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการอีกด้วย รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

1.2.4 การเรียนทฤษฎี

การเรียนทฤษฎีที่สถานประกอบการจะติดต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาในสาขานั้นๆ ที่อยู่ใกล้เพื่อส่งผู้ฝึกอาชีพไปเรียนตามระยะเวลาที่ตกลง กันและต้องสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาที่เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ วิชาอาชีพประมาณ ร้อยละ 60 และวิชาเสริมความรู้ทั่วไป เช่น ภาษาเยอรมัน สังคมศึกษา เศรษฐศาสตร์

1.2.5 การกำหนดเกณฑ์การฝึกอาชีพ

การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพและกำหนดเนื้อหาควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จบการฝึก คือ สามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพได้อย่างรวดเร็ว คุณสมบัติเหล่านี้จะมีผลในด้าน เศรษฐศาสตร์ สังคมจิตวิทยา และเทคโนโลยี ดังนั้นเนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอาชีพ ควรมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ (ชนะ กสิภาร, สบสันต์ อุดกฤษฎ์ : 2537 : 1-5)

1.3 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย

1.3.1 การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ปัจจุบันแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ทั้งด้านอุตสาหกรรมและการบริการทำให้ตลาดแรงงานมีความต้องการแรงงานระดับพื้นฐานที่มีทักษะวิชาชีพในอัตราที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มคุณภาพในการผลิต การแข่งขันตลาดต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวย่อมมีผลกระทบด้านตลาดแรงงานซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการจัดอาชีวศึกษาของประเทศ ที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบและวิธีการให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนระดับกลางที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระได้อย่างแท้จริง

การให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการร่วมมือในการฝึกอาชีพ จึงเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การ แก้ปัญหา ในด้านคุณภาพของแรงงานระดับช่างฝีมือที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นทักษะและประสบการณ์ เพื่อให้มีคุณภาพได้มาตรฐานของตลาดแรงงาน การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความร่วมมือทั้ง 2 ฝ่าย ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ จึงเป็นรูปแบบของการจัดอาชีวศึกษาที่อยู่ในลักษณะ ของความร่วมมือที่กำหนดให้นักเรียน เรียนภาคทฤษฎีที่สถานศึกษา สัปดาห์ละ 1-2 วันและ ฝึกอาชีพที่สถานประกอบการ สัปดาห์ละ 3-4 วัน ตลอดระยะเวลา 3 ปี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นักเรียนจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วุฒิบัตรและใบรับรองการผ่านงานซึ่งสามารถ ทำงานในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ได้รับนโยบายจากกรมอาชีวศึกษาให้ร่วมมือ กับภาคเอกชนในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรร่วมกันผลิตนักเรียน ให้ความรู้ ความสามารถ ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานเพื่อให้นักเรียนมีรายได้ระหว่าง เรียน วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีจึงได้ร่วมมือกับ สถานประกอบการตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 – 2543 ซึ่งมีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการดังนี้ บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด เมื่อปีการศึกษา 2538 บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ทีโอปัสซูปเปอร์มาเก็ต) ห้างสรรพสินค้า โรบินสัน จำกัด (มหาชน) เมื่อปีการศึกษา 2538 องค์การค้าคุรุสภาเมื่อปีการศึกษา 2542 ให้จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภท วิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาพณิชยการกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ต่อมาปีการศึกษา 2541 บริษัทห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จำกัด (มหาชน) ขอชดเชยเพราะสภาพเศรษฐกิจแต่ในปีการศึกษา 2542 ได้ร่วมกับ บริษัทสยามจัสโก้ จำกัด โดยทางวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จะจัดให้นักเรียน ของบริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัดเรียนภาคทฤษฎีในวันอังคารและวันพุธวันละ 8 คาบ คือ ตั้งแต่เวลา 9.00 – 18.00 น.และนักเรียนของบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด

(ท้อปัสซูปเปอร์มาเก็ต) เรียนภาคทฤษฎี วันจันทร์และวันอังคาร วันละ 8 คาบ คือตั้งแต่เวลา 9.00 –18.00 น

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ปีการศึกษา 2543

สถานประกอบการ	ปวช 1			ปวช. 2			ปวช 3			รวมทั้งสิ้น
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
บริษัท ซี.พี.เซเว่น										
อีเลฟ เวน จำกัด	7	40	47	6	17	23	5	13	18	88
บริษัท ซีอาร์ซี										
เอไอเอส จำกัด	14	25	39	10	19	29	9	18	27	95
(ท้อปัสซูปเปอร์มาเก็ต)										
รวม	21	65	86	16	36	52	14	31	45	183

(งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและงานวัดผลการศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี : 2543)

1.3.1.1 การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น

จำกัด

บริษัท ได้เล็งเห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือกับกรมอาชีวศึกษา การพัฒนาการผลิตกำลังคนด้านการค้าปลีก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา ที่ สนับสนุนการร่วมมือประสานงานกับผู้ใช้กำลังคนในภาคเอกชน จึงได้มีการจัดทำโครงการ ความร่วมมือระหว่างบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด กับกรมอาชีวศึกษา เพื่อให้ ผู้สำเร็จการศึกษาด้านการค้าปลีกมีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการผลิตกำลังคนด้านการค้าปลีก โดยร่วมมือกับ

บริษัท ซี.พี.เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัดในด้าน

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 การพัฒนาบุคลากร
- 1.3 การฝึกงานนักเรียนนักศึกษา

2. ผลคาดว่าจะได้รับ

2.1 ทำให้เกิดระบบความร่วมมือระหว่างบริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด กับกรมอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2.2 เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จริงให้กับนักเรียน นักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

2.3 เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจสภาพการณ์ความต้องการของ ตลาดแรงงานในปัจจุบันให้กับครูแนะแนวและครูวิชาชีพ (หัวหน้าคณะวิชา คณาจารย์ที่รับผิดชอบในด้านวิชาธุรกิจค้าปลีก) และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในสถานศึกษาส่วนกลางและจังหวัด ใกล้เคียง และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับแก่นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 หลักสูตรระดับ ปวช. ปวส. และปวท. ประเภทวิชาพาณิชยกรรมได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2.5 ลดปัญหาการว่างงานของนักเรียน นักศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

2.6 ได้แนวทางในการจัดทำแผนงาน / โครงการระยะยาว และกำหนด นโยบายพัฒนาอาชีวศึกษา

3. งบประมาณ

3.1 กรมอาชีวศึกษา จัดสรรงบประมาณสำหรับค่าเดินทาง ค่าอาหาร ที่พัก ของครูอาจารย์ในการเดินทาง เข้าร่วมประชุมสัมมนาในเรื่องที่เกี่ยวกับโครงการ

3.2 บริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด รับผิดชอบงบประมาณด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าที่พัก อาหารของครูอาจารย์ ในการประชุมหรือสัมมนาที่บริษัทจัด
- ค่าเบี้ยเลี้ยงนักศึกษาฝึกงาน
- ค่าอาหาร ที่พัก ในการฝึกอบรมนักศึกษา

4. โครงการการฝึกงานของนักเรียน

การฝึกงานของนักเรียนระดับ ปวช. มีหลักสูตรการฝึก 400 ชั่วโมง หรือ ประมาณ 2.5 เดือน ผู้ที่สำเร็จการฝึกงานด้านโครงการจะได้รับประกาศนียบัตรจาก บริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด ถ้าหากนักศึกษาเหล่านั้นสมัครเข้าทำงานใน บริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด จะได้รับสิทธิพิเศษดังนี้

- 4.1 บริษัทจะรับเข้าทำงานทันทีโดยไม่ต้องผ่านการคัดเลือก
- 4.2 บริษัทให้ค่าประสบการณ์จากการฝึกงาน
- 4.3 ผู้ผ่านการฝึกงานไม่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรพนักงานร้าน

จากบริษัท

5. การประเมินผล

คณะกรรมการติดตามประเมินผล ได้ทำการประเมินผลการฝึกงานของ นักเรียนในรุ่นที่ 2- 4 มีข้อสรุปจากการประเมินผล ในส่วนของนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการฝึกงานในบริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด ดังนี้

5.1 มีการปัจฉิมนิเทศก่อนการฝึกงาน สอนให้นักเรียนได้รู้ จักวิธีการทำงานภายในร้าน

5.2 มีการปัจฉิมนิเทศ ซึ่งได้เปิดโอกาสให้ผู้ฝึกงานได้ รายงานผลและแสดงความคิดเห็นในการเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาจากการฝึกงาน

5.3 สามารถนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการฝึกได้

5.4 มีความพอใจต่อพนักงานร้าน เซเว่น อีเลฟเว่น ในเรื่องความกระตือรือร้นเต็มใจใน การเดินทางไปทำงาน เพราะสามารถเลือกฝึกในร้านที่ใกล้ที่พักได้

5.5 มีความพอใจต่อค่าเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับจากการฝึกงาน

6. หลักของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

6.1 เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่สังกัดกรมอาชีวศึกษากับ บริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด

6.2 นักเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการ จะต้องสำเร็จมัธยมตอนต้น (ม.3 หรือ เทียบเท่า)

6.3 นักเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการ จะต้องผ่านการสอบทฤษฎีจากสถานศึกษาและผ่านการสัมภาษณ์จากสถานประกอบการ

6.4 นักเรียนจะต้องทำข้อตกลงการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ

6.5 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนนั้นกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้ดูแลและสถานประกอบการดูแลหลักสูตรภาคปฏิบัติ

6.6 หลักสูตรนี้จะใช้เวลาในการเรียน 3 ปี

6.7 ระยะเวลาในการเรียนส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานประกอบการ (เช่น 1 สัปดาห์ เรียนในสถานศึกษา 2 วัน และฝึกงานในสถานประกอบการ 4 วัน

6.8 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตร จำนวน 3 ใบประกอบด้วย

6.8.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ออกโดยกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

6.8.2 ประกาศนียบัตร ออกโดยกรมอาชีวศึกษาร่วมกับ บริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด

6.8.3 ประกาศนียบัตรรับรองการผ่านงาน ออกโดย บริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 สถานศึกษาจะได้สถานที่ฝึกปฏิบัติจริงให้กับนักเรียนและสถานประกอบการจะได้คนตามแบบที่ทางบริษัทต้องการ

7.2 นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการฝึกงานและยังมีรายได้เป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

7.3 ก่อให้เกิดความร่วมมือประสานสัมพันธ์อย่างมีระบบระหว่างภาครัฐและเอกชนซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นตามความต้องการของการพัฒนาในขั้นต่อไป

7.4 สถานประกอบการจะได้กำลังคนที่มีความรู้ความสามารถตามความต้องการของบริษัท เพื่อการขยายงานในอนาคต (กรมอาชีวศึกษา โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาและบริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด 2541:12)

1.3.1.2 การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของบริษัท ซีอาร์ซี.เอโฮลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาร์เก็ต)

โครงการทวิภาคี ที่ร่วมมือระหว่าง Tops Supermarket กับสถานศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยรับนักเรียนจากสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมาฝึกปฏิบัติงานตามสาขาต่าง ๆ โดย Tops จะสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการศึกษารวมทั้งให้เบี้ยเลี้ยงในการฝึกปฏิบัติงานตลอดระยะเวลา 3 ปี ดังนี้

1. วัตถุประสงค์

1.1 เพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคม โดยให้เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.2 เพื่อเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่องานซูเปอร์มาร์เก็ตและสร้างความผูกพันในงาน

1.3 นักศึกษาที่จบการศึกษาตามโครงการนี้แล้ว สามารถสมัครเข้าทำงานเป็นพนักงานประจำของบริษัทได้ ซึ่งจะเป็นกำลังส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานของสาขาได้

1.4 เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง Tops กับสถานศึกษาและสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับบริษัท

2. รูปแบบการสนับสนุน

2.1 การประสานงานกลาง ฝ่ายทรัพยากรบุคคล เป็นตัวแทนในการประสานงานในระดับนโยบายระหว่าง บริษัท กับสถานศึกษาที่อยู่ในโครงการทวิภาคี

2.2 การคัดเลือกและรับนักศึกษา ฝ่ายบุคคลกลางหรือสาขาที่มีที่ตั้งใกล้กับสถานศึกษาเป็นผู้ทำการคัดเลือกนักเรียนร่วมกับสถานศึกษาโดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาตามที่บริษัทกำหนด

2.3 การทำสัญญาและการให้คำรับรอง

1. การเข้าศึกษาโครงการทวิภาคีให้ฝ่ายบุคคล สาขาดำเนินการทำสัญญาและให้คำรับรองตามแบบที่กำหนดสำหรับนักศึกษาทุกคนที่เข้าร่วมโครงการก่อนจะทำการเบิกจ่ายเงินตามรายละเอียดค่าใช้จ่ายโครงการทวิภาคี

2. นักศึกษาที่แต่ละสาขารับไว้จะอยู่ในอัตรากำลังพนักงานชั่วคราวของสาขานั้น ๆ

2.4 การเรียนการสอน

1. นักเรียนต้องเข้าศึกษาภาคทฤษฎีในสถานศึกษาเป็นเวลา 2 วัน และเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานตามสาขาต่างๆ ตามหลักสูตรสัปดาห์ละ 4 วัน โดยมีวันหยุดสัปดาห์ละ 1 วัน เป็นเวลา 3 ปี

2. ผู้ทำหน้าที่ดูแลนักศึกษา ได้แก่

2.1 ผู้ประสานงาน คือเจ้าหน้าที่บุคลากรสาขา

2.2 ครูฝึกหรือพี่เลี้ยง คือผู้จัดการแผนกประจำสาขาที่ได้

รับมอบหมาย

2.3 ผู้ควบคุมการฝึก คือผู้จัดการสาขา (Store Manager)

2.4 การประเมินผลนักเรียนจะได้รับการประเมินผลหลังจบการศึกษาในแต่ละเทอม โดยเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบุคคลสาขา ฝ่ายขาย และฝ่ายฝึกอบรม หลังจากนั้นจะต้องส่งผลคะแนนให้ทางสถานศึกษาพิจารณา

2.5 การปฏิบัติตามระเบียบบริษัท

2.5.1 นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของบริษัทโดยเคร่งครัด

2.5.2 บริษัทฯ จะประเมินผลความประพฤติและสภาพการทำงาน และส่งคะแนนให้สถานศึกษา พิจารณาประกอบผลการเรียน ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนของนักเรียน กรณีนักเรียน กระทำผิดกฎและระเบียบของบริษัท ทอย่างร้ายแรง บริษัทอาจพิจารณาให้ออกจากโครงการ และนักเรียนไม่สามารถเรียนจบตามหลักสูตรทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบริษัท

2.6 สวัสดิการต่าง ๆ ให้นักเรียนใช้บริการต่าง ๆ ของบริษัทได้ เช่น รับประทานอาหารในห้องอาหารของบริษัท

2.7 ค่าใช้จ่ายโครงการทวิภาคี

2.7.1 เบี้ยเลี้ยง

1. บริษัทจะจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้อัตราชั่วโมงละ 15 บาท โดยจ่ายให้เฉพาะวันที่นักเรียนมาฝึกปฏิบัติในบริษัท สาขาตามเวลาที่เป็นจริง

2. ให้ฝ่ายบุคคลสาขาตรวจสอบบันทึกการมาปฏิบัติงานของนักศึกษา ก่อนดำเนินการเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้

2.7.2 ค่าสนับสนุนการศึกษา

1. ให้ฝ่ายบุคคลสาขาเบิกค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามใบเสร็จรับเงินจากสถานศึกษาแต่ไม่เกินค่าใช้จ่ายที่กำหนดในแต่ละรายการ ตามรายละเอียด

ค่าใช้จ่ายนักเรียน โครงการทวิภาคี คือ ค่าหน่วยกิต ค่าบำรุงห้องพยาบาล ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าหนังสือ และสมุดรวมภาคเรียนละ 630 บาท และรวมทั้งสิ้นจนจบการศึกษาเป็นเงิน 3,800 บาท

2. ให้ผู้ปกครองของนักศึกษาเป็นผู้รับเงินค่าสนับสนุนการศึกษาเท่านั้น (กรมอาชีวศึกษากองวิทยาลัยอาชีวศึกษา. งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2541 : 38)

การรายงานสรุปผลการเรียนภาคปฏิบัติของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาของบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท้อปส์ซูปเปอร์มาเก็ต)

คณะกรรมการติดตามการฝึกปฏิบัติงานในด้านบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท้อปส์ซูปเปอร์มาเก็ต) สรุปดังนี้

1. มีการจัดปฐมนิเทศนักเรียนก่อนเริ่มทำการเรียนการสอนและก่อนฝึกงานเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติร่วมกับอาจารย์นิเทศ
2. มีการปัจฉิมนิเทศ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อขัดข้องในการฝึกงาน
3. มีการจัดสัมมนาหลังจากการเรียนภาคปฏิบัติโดยร่วมกับผู้ควบคุมการฝึกงาน และอาจารย์นิเทศให้นักเรียนได้ซักถามและแสดงความคิดเห็น รายงานผลการฝึกงานและแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการฝึกงาน
4. มีการประเมินผลการฝึกภาคปฏิบัติโดยการจัดตั้งคณะกรรมการพร้อมกับคณะอาจารย์จากสถานศึกษาเข้าร่วม
5. มีความพอใจต่อค่าตอบแทนที่ได้รับ

(กรมอาชีวศึกษา.โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาและบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท้อปส์ซูปเปอร์มาเก็ต). 2541 : 15)

1.3.2 โครงสร้างหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 ประเภทวิชา พณิชยกรรม สาขาวิชาพณิชยกรรม กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 สาขาวิชาพณิชยกรรม ต้องศึกษารายวิชาจากหมวดวิชาต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต ดังโครงสร้าง ต่อไปนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน	30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพเฉพาะ	69 หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน (16 หน่วยกิต)	
2.2 วิชาชีพเฉพาะ (17 หน่วยกิต)	
2.3 วิชาชีพเลือก (ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต)	
2.4 ฝึกงาน/โครงงาน/โครงการวิชาชีพ (4 หน่วยกิต)	

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

4. กิจกรรม (2 คาบ)

รวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

(กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา. กรมอาชีวศึกษา. 2541 : 12)

**สรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีในวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สรุปได้ดังนี้**

1. สถานประกอบการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามตารางฝึกงานที่กำหนดทำให้นักเรียนเหนื่อยเช่นการฝึกอาชีพเกินเวลาที่กำหนด การเข้ากะดึก
2. มาตรฐานการประเมินผลการฝึกอาชีพของแต่ละสถานประกอบการแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน
3. สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการบางแห่ง พนักงานประจำลาออกบ่อยทำให้การสอนงานนักเรียนขาดช่วง
4. สถานประกอบการไม่สามารถฝึกอาชีพให้ครบหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อยมากและครูฝึกในสถานประกอบการมีงานมากไม่มีเวลาเอาใจใส่นักเรียนเท่าที่ควร
5. ขาดเงินงบประมาณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อยานพาหนะอุปกรณ์สำนักงาน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการออกนิเทศการฝึกอาชีพ ทำให้มีอุปสรรคในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการและการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
6. นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปยังไม่เข้าใจการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีทำให้มีผู้สมัครเรียนน้อย
7. วุฒิภาวะของนักเรียนระบบทวิภาคีไม่พร้อมที่จะเข้าสู่ การฝึกอาชีพในสถานประกอบการเนื่องจากมีอายุน้อย ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัยและขาดความอดทน
8. นักเรียนมาเรียนสายเพราะเกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงานซึ่งค่อนข้างหนักทำให้ผลการเรียนไม่ค่อยดีและขาดเรียนค่อนข้างบ่อย
9. นักเรียนประสบปัญหาการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษา ที่ยังต้องตกลงในเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์และกระบวนการในการร่วมกิจกรรม
10. การให้ความร่วมมือและการทำความเข้าใจในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาน้อยมาก (กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา. กรมอาชีวศึกษา. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา ฝ่ายพัฒนาการศึกษา. 2543 : 55 – 56)

1.4 ประวัติวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ก่อตั้งเมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2500 เดิมมาจากโรงเรียนพณิชยการธนบุรี จัดตั้งขึ้นมาด้วยความศรัทธาของพระคุณเจ้า พระมหารัตน์

โชติปาโล (ระมัด มีพร้อม) อดีตเจ้าอาวาสวัดบางแวก เมื่อปี พ.ศ. 2496 ได้เริ่มก่อสร้างและเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2497 และได้เปิดดำเนินการจนถึงปี พ.ศ. 2499 ได้มอบให้กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการโดย ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พันเอก มังกร พรหมโยธี) ได้ประกาศตั้ง "โรงเรียนพณิชยการธนบุรี" ขึ้น ณ วัดบางแวก ตำบล คูหาสวรรค์ อำเภอภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรี สังกัดกองโรงเรียนพาณิชยและอุตสาหกรรม กรมอาชีวศึกษา โดยนายสัณฑ์ พรนิมิตร เป็นอาจารย์ใหญ่ท่านแรก

เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2514 ได้ยกฐานะขึ้นเป็น "วิทยาลัย"พณิชยการธนบุรี มีการเปิดสอนระดับปวส.ปีการศึกษา 2516 กรมอาชีวศึกษาได้อนุมัติให้วิทยาลัยเปิดสอน หลักสูตร ประโยคक्रमมัธยม (ป.ม.) ต่อจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) อีก 1 ปี

ปีการศึกษา 2538 กรมอาชีวศึกษา ได้อนุมัติให้วิทยาลัยเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ปัจจุบัน วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีตั้งอยู่เลขที่ 939 ถนนจรัลสนิทวงศ์ แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10160 เปิดทำการสอน 2 ระดับดังนี้

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขา พณิชยการและหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขา วิชาการบัญชี การตลาด เลขานุการ คอมพิวเตอร์และระบบทวิภาคี (การจัดการธุรกิจค้าปลีก) ในระดับปวช.และปวส. เปิดสอน 2 รอบคือรอบเช้าและรอบบ่าย
(คู่มือนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. 2543 :1 - 2)

2. หลักการบริหารและการจัดการด้านการฝึกงานภาคปฏิบัติ

กรมอาชีวศึกษา มีนโยบายให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นระบบที่พัฒนามาจากรูปแบบการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่ประสบผลสำเร็จในการจัดอาชีวศึกษาในระบบนี้การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในด้านพัฒนาสติปัญญาทักษะและฝีมือแรงงานให้ก้าวทันเทคโนโลยีและความเจริญในยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ มีความรู้ทักษะในสาขาวิชาชีพ สามารถพัฒนางาน พัฒนาตนเอง ให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับภาครัฐบาลในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะสามารถดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์และวิธีปฏิบัติให้สถานศึกษาและสถานประกอบการมี

ความเข้าใจ ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตลอดจนวิธีการจัดการเรียน การสอน ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการไทย – เยอรมัน เพื่อดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Introduction of Dual Vocational Training) (จรรยา ชูลาภ. 2541 : 1 - 2)

ความหมายและความสำคัญของการฝึกงาน

ความหมายของการฝึกงาน

การฝึกงาน ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน การฝึกงาน หมายถึง การสอนให้ทำงานจนทำได้ (ราชบัณฑิตสถาน 2525 : 156)

เสนาะ ดิยาว (2532 : 3) กล่าวว่า การฝึกงาน (Internship training) เป็นโครงการฝึกอบรมที่จัดขึ้นระหว่างโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย กับหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การธุรกิจต่าง ๆ โดยให้นักเรียน นักศึกษาเข้าไปทำงานที่ต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ ตามหลักสูตรที่ได้เรียนมาจากสถาบันการศึกษาในระยะเวลาหนึ่งจนเห็นว่าพอที่จะออกปฏิบัติงานจริงได้

สุโข มีอินทร์เกิด (2530 : 31) การฝึกงานหมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานจริงในการจัดการให้ ผู้เรียนมีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์วิชาชีพ และสามารถนำความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้

สรุปความหมายของการฝึกงาน หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะและความชำนาญ โดยสอดคล้องกับหลักสูตร

ความสำคัญของการฝึกงาน

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ดังนั้น สถานประกอบการต้องตระหนักว่าเป็นเสมือนสถานศึกษาแห่งที่ 2 ของนักเรียนและมีความพร้อมในการจัดหลักสูตรฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกอย่างเต็มศักยภาพของตน โดยเฉพาะด้านปฏินันั้นควรทำได้ ทำเป็นจริง ๆ

สนั่น สมิต (2528 : 22 – 23) อติอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ได้กล่าวว่าการจัดการอาชีวศึกษาต้องสร้างคนให้มีความสามารถและที่สำคัญจะต้องสร้างคนให้มีระเบียบวินัยและมีความรักที่จะทำงาน มีวินัยที่จะปฏิบัติงานกับผู้ที่จ้างทำงานควรให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกงาน การฝึกงานเป็นเรื่องที่ดีและสำคัญมาก

จรรยา ชูลาภ (2541 : 46) การฝึกให้คนมีคุณภาพและมีมาตรฐาน จะต้องมีความร่วมมือระหว่างคนใช้แรงงานกับผู้ใช้แรงงาน นักเรียนที่เราฝึกออกมาทำงานหรือไม่ นั่น เพราะสาเหตุคือ ความรู้ไม่เพียงพอ ไม่มีฝีมือ ความอดทนไม่พอ ถ้าจะฝึกให้ถูกทิศทางควรจะต้องฝึกดังนี้

สาเหตุคือ ความรู้ไม่เพียงพอ ไม่มีฝีมือ ความอดทนไม่พอ ถ้าจะฝึกให้ถูกต้องทางควรจะต้องฝึกดังนี้

1. ฝึกคนให้มีความสามารถเพียงพอ เช่น ช่างยนต์ต้องซ่อมรถเก่งเป็นที่ยอมรับ ได้สร้างความสามารถที่ตลาดต้องการ ตรงกับตลาด
 2. จัดชั่วโมงสอน ทฤษฎีและปฏิบัติให้มีสัดส่วนที่ถูกต้อง เช่น 20:80 การสอนให้มีฝีมือต้องเน้นที่การปฏิบัติ
 3. ร่วมมือกับสถานประกอบการร่วมมือกันในการสอนหลักสูตร
- การฝึกงานมีความสำคัญมากต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จึงนำความเห็นแต่ละท่านมาสรุปรวมกันถึงความพร้อมที่สถานประกอบการพึงมีต่อการสอนภาคปฏิบัติดังนี้
1. เป็นผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินการฝึกอาชีพได้
 2. มีความพร้อมในการฝึกอาชีพตามสาขาวิชาชีพนั้น
 3. สามารถจัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกทำหน้าที่ประสานงานดูแลการฝึกและการสอนอาชีพให้แก่นักเรียนได้
 4. สามารถจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอาชีพได้
 5. สามารถจัดการฝึกอาชีพได้ตลอดระยะเวลา 3 ปีหรือจบหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6. สามารถจัดส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมสัมมนากับสถานศึกษาได้
7. สามารถจัดสวัสดิการ ตลอดจนมาตรการการเกี่ยวกับสวัสดิภาพให้แก่นักเรียนที่เข้ารับการฝึกได้
8. อยู่ในทำเลที่สามารถติดต่อได้สะดวก

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการฝึกงาน จะมีผลต่อนักเรียนที่ได้ฝึกภาคปฏิบัติจริงและก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการด้วย

จุดมุ่งหมาย

การฝึกงานของนักศึกษาโดยร่วมมือกับสถานประกอบการต่าง ๆ เป็นการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่ง การศึกษาด้านเศรษฐกิจของกรมอาชีวศึกษาได้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า ผลตอบแทนในการร่วมมือกันของสถานประกอบการและกรมอาชีวศึกษาจะลงทุนน้อยกว่าที่จะสอนในโรงฝึกงานของสถานศึกษาในแง่เนื้อที่ และอุปกรณ์ อุปกรณ์ที่ต้องใช้งานเป็นพิเศษ เฉพาะซึ่งหมดสมัยอย่างรวดเร็วโปรแกรมการเรียนที่เปิดสอนในสถานศึกษาไม่สามารถหาอุปกรณ์ดังกล่าวได้แต่ในโรงงานจะมีเครื่องใช้เหล่านี้เพราะต้องผลิตสินค้าออกมา (กองแผนงาน. กรมอาชีวศึกษา. 2538 : 37)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีฝีมือ ความรู้ ความสามารถ ตรงตามความต้องการ

ของสถานประกอบการ

3. เพื่อเตรียมบุคลากรไว้ทดแทนการขาดแคลนในอนาคต

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการฝึกงาน เพื่อต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะความสามารถให้ตรงกับกลุ่มงานอาชีพ เป็นการสร้างประสิทธิภาพของงานให้มีศักยภาพยิ่งขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานฝีมือ

2.1 ด้านการวางแผนการฝึกงาน

การวางแผนบริหารและการจัดการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

การวางแผน หมายถึง การบ่งบอกถึงแนวคิด นโยบาย เป้าหมาย หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยหลักที่ใช้ในการบริหารและการจัดการ การส่งเสริมสนับสนุน การสร้างแนวร่วม และการระดมสรรพกำลัง มาตรการ ยุทธศาสตร์ และการกำหนดตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าแผนงานนั้นบรรลุเป้าหมาย

บุญญ์ สาทร (2519 : 73) ได้กล่าวว่า “ การวางแผนมีความหมายต่อการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการปฏิบัติ ”

เมธี ปิณฑานนท์ (2525 : 138) ให้ความหมายของการวางแผนไว้คือความพยายามในอันที่จะควบคุมอนาคตให้เป็นไปตามทิศทางของเป้าหมายที่ต้องการ โดยตัดสินใจอย่างระมัดระวังถึงผลการปฏิบัติงานที่จะติดตามมา

ธงชัย สันติวงษ์ (2528 : 2) ให้ความหมายการวางแผนเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลหรือองค์การที่ควรตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับงานบางอย่างที่จะทำในอนาคต กระบวนการดังกล่าวจะประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ เป็นชุดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

สมพงษ์ เกษมสิน (2517 : 92 – 98) ได้กำหนดขั้นตอนในการวางแผนไว้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินสภาพการณ์ปัจจุบัน
3. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
4. ขั้นตอนติดตามและปรับปรุงแผน

การฝึกอาชีพของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสถานประกอบการที่ร่วมการจัดการอาชีวระบบทวิภาคี ต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติโดยการจัดดำเนินการดังนี้

1. การรับนักเรียน

- 1.1 แจ้งจำนวนนักเรียนที่ต้องการรับให้สถานศึกษาทราบ
- 1.2 ประกาศรับสมัครนักเรียน
- 1.3 คัดเลือกและประกาศผล
- 1.4 ทำสัญญาการฝึกอาชีพ เพื่อการเป็นนักเรียนของสถานประกอบการอย่าง

สมบูรณ์

1.5 ส่งนักเรียนที่ทำสัญญาการฝึกอาชีพแล้วไปขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนที่
สถานศึกษา

2. การทำสัญญาการฝึกอาชีพ

การทำสัญญาต้องจัดทำเป็นหนังสือกับนักเรียนโดยได้รับความยินยอมจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง สัญญาการฝึกอย่างน้อยต้องประกอบด้วย รายละเอียดดังนี้

2.1 ระยะเวลาการฝึก สถานประกอบการจะต้องรับนักเรียนเข้าฝึกอาชีพตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 จนจบหลักสูตร

2.2 ข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ

1. จัดสถานที่ฝึกที่เหมาะสม ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ
2. จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก ที่มีความรู้ความสามารถ
3. จัดเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการฝึกอาชีพให้แก่เรียนตลอด

ระยะเวลาตามหลักสูตร

2.3 เวลาฝึก เวลาพัก และวันหยุดของผู้รับการฝึกอาชีพสถานประกอบการจะให้การฝึกแก่นักเรียนไม่เกินวันละ 8 ชั่วโมง มีเวลาพักในแต่ละวันอย่างน้อย 1 ชั่วโมง และให้มีวันหยุดตามระเบียบของสถานประกอบการ

2.4 เบี้ยเลี้ยงระหว่างการฝึกอาชีพ สถานประกอบการควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้แก่ นักเรียน เป็นรายเดือนหรือรายวัน ในอัตราที่ตกลงกับสถานศึกษา ตลอดระยะเวลาการ ฝึกอาชีพ

2.5 สวัสดิการตลอดจนมาตรการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนสถานประกอบการ ควรจัดสวัสดิการต่าง ๆ และสวัสดิภาพให้แก่เรียน ตลอดจนข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการในเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิการดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน
2. ค่าเช่าที่พัก หรือจัดที่พักอาศัย
3. ค่าชุดฝึกหรือชุดนักเรียน
4. ค่าประกันสุขภาพ
5. ประกันอุบัติเหตุ/ประกันชีวิต

2.6 หลักเกณฑ์การลา ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ

2.7 เงื่อนไขการเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ หากนักเรียน ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ ของสถานประกอบการ ถือว่าเป็นความผิดอย่างร้ายแรง สถานประกอบการสามารถยกเลิก สัญญาได้ทันที ซึ่งจะมีผลทำให้หมดสภาพการเป็นนักเรียนการรับเข้าทำงาน และค่าจ้าง เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพและสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้นักเรียน ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน พร้อมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือนและ สวัสดิการที่จะรับไว้ด้วย

กรมอาชีวศึกษา (2541 : 30) ได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการวางแผน คือ

1. การจัดรายวิชาและปรับแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ
2. สถานประกอบการยังมีความสับสนในการจัดการเรียนการสอน และฝึกอาชีพที่รับผิดชอบในแต่ละภาคเรียน
3. วุฒิภาวะของนักเรียนระบบทวิภาคี ยังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เนื่องจากมีอายุน้อย ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัย และขาดความอดทน
4. นักเรียนระบบทวิภาคีมีความตั้งใจเรียนน้อยและมีความรู้พื้นฐานอ่อน
5. การจัดครูฝึกสำหรับนักเรียนทวิภาคีโดยเฉพาะยังไม่ตรงสาขา
6. สถานประกอบการขอยกเลิกโครงการภายหลังตอบรับและดำเนินการแล้ว เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไม่ดี

สรุปการวางแผนเป็นแนวทางที่จะช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปได้ด้วยดีให้เกิดประสิทธิภาพแก่งานและสถานประกอบการการวางแผนยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการก่อประโยชน์สูงสุดและเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ อย่างเหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการดำเนินงาน

2.2 ด้านการแบ่งสรรงาน

การแบ่งสรรงาน หมายถึง การมอบหมายงานและการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติ ระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการและการใช้ปัจจัยป้อนที่มีอยู่ทั้งบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้อย่างเป็นระบบ และรวมถึงการใช้หลักสูตร แผนการเรียนการสอน การฝึกอบรม การนิเทศติดตามผลและประเมินผล

เมธี ปิณฑานนท์ (2525 : 138) ได้กล่าวว่า การแบ่งสรรเป็นการแบ่งทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทั้งที่เป็นทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ (Non – Human Resource หรือ Material Resources) เพื่อใช้ในงานตามแผนการดำเนินการ

เถาว์วัลย์ นันทาภิวัฒน์ (2521 : 124) กล่าวว่า การแบ่งสรรเป็นการนำเอาทรัพยากรในการบริหารมาร่วมกันเข้าอย่างมีระบบ เป็นระเบียบในแบบฉบับ เป็นการช่วยให้มนุษย์ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

ธงชัย สันติวงษ์ (2516 : 61–62) กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารในการจัดบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลและต้องตัดสินใจคัดเลือกเข้ารับตำแหน่งงานตามความสามารถและความเหมาะสม

หลักสำคัญในการจัดทรัพยากรบุคคล หรือการบริหารงานบุคคลในปัจจุบัน คือ ระบบคุณวุฒิ (Merit System) ยึดหลักสำคัญดังนี้

1. หลักความรู้ ความสามารถ ยึดความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกและสรรหาบุคคลเข้าทำงาน
2. หลักความเสมอภาค เปิดโอกาสให้เท่าเทียมกันแก่บุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการได้เข้าทำงานตามที่ตนมีความรู้ ความสามารถ
3. หลักความเป็นกลาง ไม่เข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกคน ทุกฝ่าย ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ
4. หลักความมั่นคง ให้ผู้ปฏิบัติงานมีหลักประกัน มีความเชื่อมั่นจะยึดเป็นอาชีพตลอดไป

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา (2541 : 31) ได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการแบ่งสรรงาน คือ

1. วุฒิภาวนักเรียนระบบทวิภาคียังไม่พร้อมที่จะเข้าสู่การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เนื่องจากมีอายุน้อย ขาดความรับผิดชอบ ขาดวินัย และขาดความอดทน
 2. การฝึกอาชีพในแต่ละส่วนงาน สถานประกอบการต้องการให้นักเรียนฝึกอาชีพในส่วนของงานที่มีทักษะ และความชำนาญแล้วแต่สถานศึกษาต้องการให้หมุนเวียนการฝึกอาชีพตรงตามเนื้อหาในหลักสูตร
 3. สถานประกอบการให้นักเรียนฝึกอาชีพในผลิตภัณฑ์กลางคืนและบางครั้งทำงานเกินเวลาที่กำหนด
 4. ขาดงบประมาณสนับสนุน
- สรุปการแบ่งสรรงานต้องมีการเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ มีงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายสนับสนุนการปฏิบัติงานมีจำนวนพอจ่าย มีวัสดุอุปกรณ์ตามเป้าหมายกำหนดไว้และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ต้องรู้จักการจัดการที่มีประสิทธิภาพดังนั้นในการแบ่งสรรงานจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ต้องดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จ

2.3 ด้านการประเมินผล

การประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการทุกระยะให้เกิดความพร้อมของโครงการก่อนการดำเนินงาน ตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การตรวจสอบผลของการดำเนินงานทั้งระยะของการบริหารและการจัดการเพื่อสรุปผลและการแก้ไขปัญหาทางอุปสรรค

เมธี ปิณฑานนท์ (2525 : 138) ได้ให้ความหมายการประเมินผล หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานตลอดจนการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาและการวางแผนในช่วงระยะเวลาข้างหน้าโดยมุ่งประเมินสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 43) กล่าวถึง การประเมินผลงานเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการบริหารงานเป็นการตรวจสอบดูความก้าวหน้าของงานและผลงาน

สุดท้ายของกระบวนการบริหารงานเป็นการตรวจสอบดูความก้าวหน้าของงานและผลงานเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบผลการปฏิบัติและปัญหาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานในโอกาสต่อไป

สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 163) กล่าวว่า “ การประเมินผลงานนั้นมักจะมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเสมอระหว่างผู้ประเมินผลและผู้ถูกประเมิน” ดังนั้นผู้ประเมินจึงควรระมัดระวังและพิจารณาตามข้อคิดของสมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้หลักในการพิจารณาดังนี้

1. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้มีหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกคน
2. เมื่อทุกฝ่ายให้ความเห็นชอบในแบบประเมินผลการปฏิบัติงานแล้ว จะต้องยึดถือเป็นนายแบบและปฏิบัติโดยเคร่งครัดและทั่วถึง มิฉะนั้นแบบประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น ก็จะไม่สัมฤทธิ์ผล
3. ก่อนจะนำวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามที่ได้รับความเห็นชอบมาใช้ ควรที่จะชี้แจงให้ผู้มีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติงานได้เข้าใจถึงแบบและวิธีการโดยละเอียด เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการเปรียบเทียบและวิจารณ์แนวปฏิบัติงานระหว่างบุคคลในหน่วยงานเดียวกัน
4. ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานควรจะได้รับ การฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจโดยถูกต้อง เพื่อสามารถปฏิบัติงานโดยไม่มีข้อผิดพลาด
5. การประเมินผลการปฏิบัติงานนอกจากเป็นเครื่องมือในการพิจารณาความดี ความรู้แก่บุคลากรในหน่วยงานแล้ว ควรจะมีลักษณะเป็นไปในแนวลักษณะการสอนแนะนำงานแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

อุบล บรรหารสุภาวาท (2527 : 454) ได้กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้มาประกอบการพิจารณาและพิจารณาว่า โครงการดังกล่าวดีหรือไม่อย่างไร โดยมักจะพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่วางไว้ การประเมินผลนี้เกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอน

กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา (2541 : 31) ได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการประเมินผล คือ

1. มาตรฐานการประเมินผลการฝึกอาชีพของแต่ละสถานประกอบการแต่ละสาขา ไม่เหมือนกัน
2. สถานประกอบการขาดความเข้าใจในวิธีการประเมินผล
3. ภาระด้านการสอนของครูอาจารย์ที่สอนนักเรียน ในระบบปกติมีมากทำให้เวลาในการติดตามกำกับดูแลและนิเทศการฝึกงานในสถานประกอบการไม่เพียงพอ

สรุปการประเมินผล เป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติเป็นอย่างมาก การติดตามผลงานและการประเมินผลจะให้ได้ผลสัมฤทธิ์ได้ต้องร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ปี 2541 ดวงใจ ปีปทุม (2541 : 68 - 74) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ศักยภาพของสถานประกอบการและสถานศึกษาในการจัดการฝึกงานให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กลุ่มวิชาการเลขานุการ ของวิทยาลัยพณิชยการในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ควบคุมการฝึกงานหรือวิทยากรพี่เลี้ยง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานให้นักเรียนในด้านการดำเนินการและการประเมินผลปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อาจารย์นิเทศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของสถานศึกษา ในการจัดการฝึกงานให้นักเรียนในด้านการเตรียมการและการดำเนินการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดด้านการประเมินผลปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นอาจารย์นิเทศก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของ สถานศึกษาในการจัดการฝึกให้นักเรียนในเรื่องการประสานระหว่างผู้ควบคุมการฝึกงานและอาจารย์นิเทศปฏิบัติอยู่ในอันดับสูง เรื่องฝึกนักเรียนให้ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานปฏิบัติอยู่ในอันดับสูง เรื่องการจัดประชุมชี้แจงกำหนดระยะเวลาการฝึกงานให้นักเรียนทราบอย่างเหมาะสมปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุดและแบบประเมินการฝึกงานของสถานศึกษาเหมาะสมปฏิบัติอยู่ในอันดับสูงสุด

ปี 2541 มาลี ทักษะกรวงศ์ (2541 : 166 - 130) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลการสอนและด้านหลักสูตรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก นอกนั้นด้านครูผู้สอนด้านวิธีการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในด้านหลักสูตร ครูผู้สอน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการสอน มีความคิดเห็นโดยรวมต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่าด้านวิธีการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีอายุ 26 ปี มีความคิดเห็นด้วยมากกว่านักเรียนที่มีอายุ 15-25 ปี นักเรียนที่มีสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับด้านวิธีการสอนด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และด้านหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีรายได้ต่างกันระยะเวลาทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยกับการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปี 2541 อวสตา อินยาศรี (2541 : 85) ได้ศึกษาการประเมินผลโครงการฝึกงานของนักเรียนระดับปริญญาตรี หลังอนุปริญญา โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏในเขตภาคเหนือตอนบน ผลวิจัยว่า วัตถุประสงค์ของการฝึกงาน อาจารย์นิเทศผู้ควบคุมการฝึกงานและนักศึกษาฝึกงานมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมระดับมากในทุกประเด็น ปัจจัยในการดำเนินงานของโครงการฝึกงานอาจารย์นิเทศมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมระดับปานกลาง ส่วนผู้ควบคุมการฝึกงานและนักศึกษาฝึกงานมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก กระบวนการดำเนินงานของโครงการฝึกงาน อาจารย์นิเทศ ผู้ควบคุมการฝึกงาน และนักศึกษาฝึกงาน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากในด้านการปฏิบัติงานของนักศึกษา การทำงานร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ และการประเมินผลการฝึกงาน สำหรับวิธีการดำเนินงานและการเตรียมบุคลากร อาจารย์นิเทศ มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลางเท่านั้น ส่วนผู้ควบคุมการ ฝึกงาน และนักศึกษาฝึกงานมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และผลการ ฝึกงานของนักศึกษามีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมมาก

ปี 2540 เพียงใจ คันธารัตน์ (2540 : 111 - 123) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการ พบว่าความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ร่วมดำเนินการกับวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานครและวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรีที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านนักเรียน ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานประกอบการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และผลการเรียนเปรียบเทียบความคิดเห็นของสถานประกอบการทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่ร่วมดำเนินการกับวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร และวิทยาลัยเทคนิคมีนบุรีที่มีต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามหลักสูตรประกาศนียบัตร(ปวช.) พุทธศักราช 2538 เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ด้านสถานศึกษา ต้องปรับปรุงบทบาทหน้าที่โดยเฉพาะในเรื่องการประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้แพร่หลายกว้างขวางยิ่งขึ้น สถานประกอบการมีความคิดเห็นว่า ด้านสถานศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านนักเรียนบทบาทหน้าที่ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องที่นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา และสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด ด้านผู้ปกครองบทบาทหน้าที่ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องยินยอมให้นักเรียนในความปกครองเข้ารับการฝึกภาคปฏิบัติตามหลักสูตรตามเงื่อนไขและข้อตกลงที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด ด้านสถานประกอบการบทบาทหน้าที่ที่มีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องสถานประกอบการควรร่วมจ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยงให้นักเรียน ตามอัตราที่

สถานประกอบการได้ตกลงไว้ โดยไม่อยู่ใต้กฎหมายแรงงานขั้นต่ำเป็นบทบาทหน้าที่ที่สถานประกอบการส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า เหมาะสมมาก

ปี 2540 วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : 72 - 78) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิคตะวันออกเฉิยเหนือ พบว่า การวางแผนและการเตรียมการมีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับมาก คือสถานประกอบการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคี ได้มีการกำหนดบุคลากรให้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคีได้อย่างเหมาะสม การดำเนินการมีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ สถานประกอบการได้ประโยชน์จากการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคี สถานประกอบการได้มีการแนะนำความรู้เบื้องต้นก่อนการฝึกอาชีพให้นักศึกษา การประเมินผลเกี่ยวกับพุทธรพัสัย มีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดคือนักศึกษาสามารถพัฒนาการเรียนรู้อของตนเองได้ พร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติงานสาขาวิชาช่างยนต์ หลังจากได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ การประเมินผลเกี่ยวกับจิตพิสัยมีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดคือนักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไป พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นผู้ร่วมงานและครูฝึก การประเมินผลเกี่ยวกับทักษะพิสัย มีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนาทักษะฝีมือ ในการฝึกอาชีพสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติงานเองได้

ปี 2540 สุชาติ ดิษบรรจง (2540 : 94 - 98) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพการฝึกงานของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การวางแผนและเตรียมการของนักศึกษาฝึกงานอาจารย์นิเทศ ผู้แทนแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับกลาง ส่วนความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันคือ อาจารย์นิเทศมีความคิดเห็นด้านปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับมากในเรื่องของเอกสารหรือคู่มือประกอบการฝึกงานของนักศึกษา การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกงานเพื่อรายงานเสนอต่อ ผู้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องการตรวจเยี่ยมนิเทศนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ สำหรับการประเมินผลการฝึกงานนักศึกษาอาจารย์นิเทศ ผู้แทนแหล่ง วิทยาการและสถานประกอบการมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ การปฏิบัติงานของนักศึกษาฝึกงาน ปัญหาการฝึกงาน และความพอใจการฝึกงานความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับศักยภาพของสถานศึกษา ในการจัดการฝึกงานในด้านการเตรียมการและด้านการดำเนินการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการประเมินผลปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ปี 2540 อำนวย นาคทัต (2540 : 81 - 85) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคระยอง พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการและผู้ปกครองของนักเรียน-นักศึกษาเป็นผลจากการที่วิทยาลัยได้ดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ทำให้เกิดการประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สถานประกอบการและสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานที่ชัดเจนมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาสถานประกอบการที่มีลักษณะปริมาณงานที่จัดให้นักเรียนฝึกปฏิบัติไม่ครอบคลุม เนื้อหาทักษะที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยวิทยาลัยดำเนินการจัดฝึกเพิ่มเติมให้ในสถานศึกษาหรือส่งฝึกในสถานประกอบการอื่นๆ การพัฒนาบุคลากร ได้แก่ ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาให้ตระหนักถึงความเป็นครู มีทัศนคติต่อการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี อุทิศเวลาเพื่อการสอน การพัฒนาจัดงบประมาณให้เพียงพอและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพทำหน้าที่ติดต่oprสานงานกับสถานประกอบการ การพัฒนาการ ประชาสัมพันธ์ ทำให้การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นที่รู้จักของชุมชนในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

ปี 2538 ปวีณ์ ตาบเพ็ชร (2538 : 186 -190) ได้ศึกษาสภาพการเป็นจริงและความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของกรมอาชีวศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ การวางแผน การแบ่งสรร การประสานงาน การประเมินผล และการกระตุ้นและจูงใจ พบว่า การวางแผนต้องการมาก คือ ให้องค์กรกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและประสานงานสถานศึกษา สถานประกอบการร่วมกันพิจารณาทบทวนนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติและพัฒนากระบวนการร่วมมือ ให้ชัดเจนด้านการแบ่งสรร ต้องการจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ให้เข้าใจนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการประสานงาน ต้องการให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางจัดประชุมสัมมนาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ รวมทั้งด้านการประเมินผลต้องการให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันตรวจสอบกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติ เพื่อไม่ให้ขัดข้องในการปฏิบัติการกระตุ้นและจูงใจ ต้องการให้ผู้บริหารระดับนโยบายและหน่วยงานที่องค์กรกลางจัด ที่มงานช่วยชี้แจง เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน

ปี 2534 สมมาตร สุนศักดิ์ (2534 : 72 - 75) ได้ศึกษาความเห็นของนักศึกษาและอาจารย์เกี่ยวกับการฝึกงาน สรุปได้ดังนี้ การฝึกงานมีความสำคัญต่อการเรียนคหกรรมและมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพในอนาคตของนักศึกษา การจัดการฝึกงานที่ผ่านมาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การฝึกงานในระดับมาก ได้แก่ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานและเพื่อทักษะในงานอาชีพและมุ่งให้ นักศึกษานำความรู้ไปประยุกต์ในการทำงาน สถานที่ฝึกงาน การจัดการฝึกงานควรจัดนอกสถานศึกษาสถานที่ที่เหมาะสมควรเป็นสถานประกอบการ ระยะเวลาในการฝึกงานตามหลักสูตรกำหนดมี

ความเหมาะสม ส่งนักศึกษาชั้น ปวส.1 ฝึกงาน เข้ารับการฝึกงานระหว่างปิดภาคเรียนที่ 2 วิธีการจัดการฝึกงาน ควรให้นักศึกษาฝึกงานตรงสาขาที่เลือกเรียน สถานศึกษาควรจัดการปฐมนิเทศในเรื่อง วัตถุประสงค์ของการฝึกงาน สถานที่ฝึกงานควรจัดการปฐมนิเทศในเรื่อง ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตนของนักศึกษาเมื่อเข้ารับการฝึกงานควรให้นักศึกษาได้หมุนเวียนการฝึกงานด้านต่าง ๆ ในสถานที่ฝึกงานการนิเทศการฝึกงานผู้ที่เหมาะสมในการนิเทศการฝึกงานควรเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพที่ตรงกับนักศึกษาฝึกงานการประเมินผลการฝึกงาน ควรใช้วิธีการตรวจดูผลงาน ผู้ที่เหมาะสมในการประเมินผลการฝึกงาน ควรเป็นผู้ควบคุมการฝึกงานของสถานที่ฝึกงาน ประโยชน์ของการฝึกงาน นักศึกษาได้รับประโยชน์ในระดับมากเกือบทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบความคิดของนักศึกษาและอาจารย์ เกี่ยวกับการฝึกงานคหกรรม 83 รายการ พบว่านักศึกษาและอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 43 รายการ และมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 15 รายการ ที่ระดับ .01 จำนวน 12 รายการ และที่ระดับ .001 จำนวน 13 รายการ

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

สำหรับผลงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียน หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้มีผู้วิจัยไว้พอเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ปี 1995 มัสน์ รูดอล์ฟ (1995 : 24 -28) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยโดยสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ การศึกษา (Educational Science) แห่งมหาวิทยาลัย Mannheim การฝึกศึกษา Berufsakademie (BA) สิ่งที่สอดคล้องกับความคาดหวังของนายจ้าง การฝึกศึกษา ได้ดำเนินการตามความต้องการของสถานประกอบการในเรื่องคุณภาพที่เกิดขึ้นใหม่ สำหรับยุทธศาสตร์การจัดการระดับกลาง ดังนี้

ผู้ที่จบการฝึก - ศึกษา BA เป็นที่ยอมรับอย่างยิ่งในด้านสมรรถนะการทำงานที่ปรับตัวเข้ากับบรรยากาศของงานได้รวดเร็วและการปรับตัวให้เข้ากับตำแหน่งที่ต้องรับผิดชอบ ได้รวดเร็วด้วยมีความพร้อมที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับกลางในอุตสาหกรรมมากที่สุดเทียบเท่ากับผู้ที่จบจากมหาวิทยาลัย เมื่อต้องปรับเปลี่ยนไปทำงานหน้าที่อื่นในสถานประกอบการใหม่ไม่พบว่าผู้ที่จบการฝึก - ศึกษา BA มีปัญหาใดในการทำงาน

ปี 1984 ฮีท (1984 : 45 - 49) ได้ประเมินการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระยะแรก ๆ ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพประสบการณ์ที่นักศึกษา ได้รับก่อนออกฝึกงานจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างสภาพของสถานฝึกงานและประสบการณ์ที่ นักศึกษาจะได้รับโดยใช้แบบสอบถาม

เก็บข้อมูลจากผู้อำนวยความสะดวกจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้ดูแลการฝึกงานของสถานฝึก ประสบการณ์อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาที่จะต้องออกฝึกประสบการณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ควรมีการจัดประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษาทุกชั้นปีของหลักสูตร
2. นักศึกษาได้รับพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพเพิ่มขึ้นเป็นลำดับตั้งแต่ชั้นปีที่ 1

จนกระทั่งออกฝึกงาน อย่างไรก็ตามทางมหาวิทยาลัยมิได้เน้นเรื่องทัศนคติต่อวิชาชีพ

3. นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่เรียนมาโดยตรงและงานด้านอื่น ๆ
4. จำนวนชั่วโมงและลักษณะที่นักศึกษาได้ฝึก ขึ้นอยู่กับสถานฝึกงาน
5. ผู้ให้การนิเทศแก่นักศึกษาคือผู้บริหารระดับต้น
6. ถ้าเป็นสถานฝึกงานขนาดเล็กนักศึกษาจะได้ประสบการณ์ในการฝึก น้อยกว่า

สถานฝึกงานขนาดใหญ่

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียน หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกปีการศึกษา 2543 ของบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด, บริษัท ซีอาร์ซี. เอโซลด์ จำกัด (ทีโอปัสซูเปอร์มาร์เก็ต) ประจำปีการศึกษา 2543 จำนวน 183 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน นักเรียนหญิง 132 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สุ่มจากประชากร โดยใช้สัดส่วนประมาณ 60% ได้กลุ่มตัวอย่าง 104 คน จากจำนวนประชากรข้างต้น ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานประกอบการที่ฝึกงาน ระดับชั้นปีที่ศึกษา ในการสุ่มจำแนกดังตาราง

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

สถาน ประกอบการ	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		รวม (คน)	
	ประชากร	กลุ่ม	ประชากร	กลุ่ม	ประชากร	กลุ่ม	ประชากร	กลุ่ม
	ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		ตัวอย่าง	
บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด	47	30	23	12	18	11	88	53
บริษัท ซีอาร์ซี เอโบลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์ มาร์เก็ต)	39	23	29	13	27	15	95	51
รวมทั้งสิ้น	86	53	52	25	45	26	183	104

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่าชนิด 5 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียน
หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย
เพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการ และระดับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียน
หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3 ด้าน จำนวน 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามระดับปัญหาใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการแบ่งสรรงาน
3. ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฝึกงานในสถานประกอบการ ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการฝึกงาน ภาคปฏิบัติ ในสถานประกอบการของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ตลอดจนสำรวจและรวบรวมปัญหา โดยการสัมภาษณ์จากนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับชั้นปีที่ 1 ถึงระดับชั้นปีที่ 3 และจากเอกสารการประเมินผลประจำปีของงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามกรอบแนวความคิดของการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามปัญหาการฝึกงาน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

เพื่อเป็นแบบสอบถามของระดับปัญหาใน 3 ด้าน

ด้านการวางแผน จำนวน 13 ข้อ

ด้านการแบ่งสรรงาน จำนวน 11 ข้อ

ด้านการประเมินผล จำนวน 11 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิสัย คือ

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รองศาสตราจารย์ ดร.สบสันต์ อุดกฤษฎ์ สถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้า พระนครเหนือ

ผู้อำนวยการสายเดือน ดันตกานต์ วิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี

นำแบบสอบถามหาค่า IOC รายข้อได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00
ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า 0.5

5. นำเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test) แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ 3 ด้าน รวมจำนวน 32 ข้อ

ด้านการวางแผน	จำนวน	12	ข้อ
ด้านการแบ่งสรรงาน	จำนวน	9	ข้อ
ด้านการประเมินผล	จำนวน	11	ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือกไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

2. ขออนุญาตจากอาจารย์ผู้สอนนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก จำนวน 6 ห้องเรียน เพื่อขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม

3. ชี้แจงนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของการตอบและอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้เข้าใจชัดเจนก่อนเริ่มต้นทำแบบสอบถาม

4. ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูล เป็น 2 ระยะ ดังนี้

4.1 ระยะที่ 1 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 104 ฉบับ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ได้แบบสอบถามคืนครบทุกฉบับ คิดเป็น 100%

4.2 ระยะที่ 2 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจากการประชุมสัมมนาการฝึกงาน จำนวน 104 ฉบับ ในเดือนมีนาคม มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 75 คน คิดเป็น 72.11%

การจัดกระทำข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss/pc+ (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer plus) โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง ปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง ปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง ปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง ปัญหามากที่สุด

3. เปรียบเทียบปัญหา การฝึกงานนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ตามตัวแปร เพศ สถานประกอบการ รายได้จากสถานประกอบการ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ t -test และเปรียบเทียบตามตัวแปร ระดับชั้นปีการศึกษา และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ โดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheffe's test) และวิธีดันแคน (Duncan)

4. สรุปปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์คำตอบในรูปของความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 65)

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$(\sum X^2)$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถามโดยใช้สูตร (สำอังก์ งามวิชา. 2541 : 62)

$$\text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$$\frac{\sum R}{N}$$

แทน

ผลรวมของความคิดเห็นในแต่ละข้อขอ

ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

แทน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและ
อังคณา สายยศ. 2538 : 216)

t

=

$$\frac{\overline{X}_H - \overline{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
$\overline{X}_H, \overline{X}_L$		แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มผู้ได้คะแนนสูงและต่ำ
S_H^2, S_L^2		แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มผู้ได้ คะแนนสูงและต่ำตามลำดับ
n_H, n_L		แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดในกลุ่มผู้ได้คะแนนสูง และต่ำตามลำดับ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α -Coefficient) โดยใช้สูตร ครอนบาค (สำอรงค์ งามวิชา. 2541 : 72 ; อ้างอิงจาก
Cronbach. 1970 : 161.)

$$\alpha$$

=

$$\frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถาม ทั้งหมดทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t-test เมื่อทดสอบความแปรปรวนของประชากรกลุ่มที่ 1 (σ_1^2) และกลุ่มที่ 2 (σ_2^2) พบว่า $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ ใช้ t-test ในกรณี (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 165)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way – Analysis of Variance) (ชูศรี วงศ์รัตน์ . 2541 : 236)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ภายในกลุ่ม

กรณีที่ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบพหุคูณเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's test) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 248)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่องปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ผลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล

จำแนกตาม เพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการ โดยประมาณต่อเดือน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและรวมทุกด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล จำแนกตาม เพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการ และระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	32	30.80
1.2 หญิง	72	69.20
รวม	104	100.00
2. สถานประกอบการ		
2.1 บริษัท ซี พี เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด	53	51.00
2.2 บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต)	51	49.00
รวม	104	100.00
3. ระดับชั้นปีการศึกษา		
3.1 ปวช.1	53	51.00
3.2 ปวช.2	25	24.00
3.3 ปวช.3	26	25.00
รวม	104	100.00
4. รายได้จากสถานประกอบการ		
4.1 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือน	81	77.90
4.2 มากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน	23	22.10
รวม	104	100.00
5. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
5.1 คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00	15	14.40
5.2 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00	58	55.80
5.3 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00	31	29.80
รวม	104	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงว่า นักเรียนตอบแบบสอบถามจำนวน 104 คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง (69.20 %) ที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (51.00 %) กำลังศึกษาในระดับชั้นปวช.1 (51.00%) ได้รับรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือน (77.90 %) และมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.00 – 3.00 (55.80 %)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล ดังแสดงใน ตาราง 4 - 7

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาในการฝึกงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการวางแผน	2.98	0.78	ปานกลาง
ด้านการแบ่งสรรงาน	3.07	0.88	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	2.92	0.92	ปานกลาง
รวม	2.99	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีปัญหาการฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผลและรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียน
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการฝึกงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการวางแผน			
1. การได้รับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การฝึกงานก่อนออกฝึกปฏิบัติงานอาชีพ	3.00	1.04	ปานกลาง
2. ความพร้อมของนักเรียนในการเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ	3.24	1.21	ปานกลาง
3. การได้รับคำตอบแทนตามอัตราที่ตกลงกัน	2.92	1.07	ปานกลาง
4. การได้มีส่วนร่วมในการเลือกงานตามความถนัด	2.92	1.12	ปานกลาง
5. การได้รับตารางการฝึกงานประจำภาคเรียน	2.85	1.11	ปานกลาง
6. ขั้นตอนและเวลาในการเรียนภาคปฏิบัติครบถ้วนไป	3.07	1.20	ปานกลาง
7. การบรรจุทักษะที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในการเรียนภาคปฏิบัติในเนื้อหาวิชาภาคทฤษฎี	3.10	0.96	ปานกลาง
8. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาภาคทฤษฎีกับการฝึกภาคปฏิบัติ	3.06	1.08	ปานกลาง
9. เนื้อหาวิชาที่เรียนนำไปใช้ในภาคปฏิบัติงานจริงได้	3.00	1.14	ปานกลาง
10. ความเหมาะสมเกี่ยวกับเวลาในการสัมมนาหลังการฝึกภาคปฏิบัติประจำวัน	2.84	1.10	ปานกลาง
11. การได้รับการนิเทศก่อนออกฝึกงาน	2.81	1.22	ปานกลาง
12. การได้รับการแนะนำจากผู้ควบคุมงาน	2.99	1.32	ปานกลาง
รวม	2.99	0.73	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้านการวางแผน โดยรวมมีปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเป็นปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียน
หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการแบ่งสรรงาน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการฝึกงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการแบ่งสรรงาน			
1. การมอบหมายหน้าที่ให้ผู้เรียนของสถาน ประกอบการตรงตามหลักสูตรที่กำหนด	3.15	1.16	ปานกลาง
2. การจัดให้นักเรียนฝึกงานประจำเพียงแผนก เดียวอย่างเหมาะสมเพื่อทำให้เกิดความชำนาญ และประสบการณ์ในงานแผนกอื่น ๆ ด้วย	3.15	1.25	ปานกลาง
3. ผู้ควบคุมงานถ่ายทอดความรู้ได้ตรงกับแผนกที่ทำ	3.00	1.27	ปานกลาง
4. ความรู้ความสามารถของผู้ควบคุมงานในแผนกที่ ทำการฝึกงาน	3.00	1.20	ปานกลาง
5. นักเรียนต้องมารับภาระหน้าที่แทนในกรณีพนักงาน ในแผนกอื่นลาออก	3.28	1.22	ปานกลาง
6. ลักษณะงานที่มีการฝึกภาคปฏิบัติมีความสอดคล้อง กับสาขาที่เรียน	3.04	1.21	ปานกลาง
7. นักเรียนได้นำเทคนิควิธีการที่ถูกต้องมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน	2.95	1.10	ปานกลาง
8. ความกระตือรือร้นของนักเรียนในการปฏิบัติงานที่ รับผิดชอบ	2.90	1.23	ปานกลาง
9. เมื่อเกิดปัญหาขณะปฏิบัติงาน นักเรียนสามารถ ปรึกษากับผู้ควบคุมงานได้	3.11	1.45	ปานกลาง
รวม	3.07	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ด้านการแบ่งสรรงาน โดยรวมมีปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อ
พิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อเป็นปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการฝึกงานของนักเรียน
หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาการฝึกงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการประเมินผล			
1. ความยุติธรรมของผู้ควบคุมงานในการให้คะแนนนักเรียน	2.84	1.31	ปานกลาง
2. การได้ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลของผู้ควบคุมงาน ให้นักเรียนทราบก่อนเริ่มฝึกภาคปฏิบัติ	3.02	1.24	ปานกลาง
3. ความชัดเจนของเกณฑ์ในการพิจารณาการวัดผลและ ประเมินผลที่แจ้งไว้ให้นักเรียนทราบ	2.74	1.21	ปานกลาง
4. ความสม่ำเสมอที่ผู้ควบคุมงานได้ทำการวัดผลและ ประเมินผลการปฏิบัติ	2.96	1.14	ปานกลาง
5. การใช้วิธีการประเมินผลแต่ละแผนงานหลายวิธีเช่น การสัมภาษณ์การเขียนรายงาน	3.03	1.20	ปานกลาง
6. การแจ้งข้อผิดพลาดจากผลการประเมินผลแต่ละครั้ง ให้ผู้เรียนทราบ	3.07	1.23	ปานกลาง
7. การให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติงาน ก่อน การวัดผลและประเมินผล	2.89	1.24	ปานกลาง
8. การแนะนำในเรื่องการบันทึกผลการปฏิบัติงาน	2.94	1.34	ปานกลาง
9. การประเมินผลสำหรับนักเรียนที่มีเวลาฝึกงาน ร้อยละ 80 ของเวลาที่ฝึกงานในแต่ละภาคเรียน	2.73	1.18	ปานกลาง
10. การอธิบายข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานให้ผู้เรียนทราบ	3.05	1.21	ปานกลาง
11. การแจ้งผลการสอบภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนทราบหลังจาก การประเมินผล ให้ตรงตามกำหนดเวลาที่แจ้งให้ทราบ	2.81	1.07	ปานกลาง
รวม	2.92	0.92	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ด้านการประเมินผล โดยรวมมีปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.92$)
เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเป็นปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล จำแนกตาม เพศ
สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการและระดับ ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ดังแสดงไว้ในตาราง 8 - 18

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ

ปัญหาในการฝึกงาน	ชาย (N = 32)		หญิง (N = 72)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผน	2.96	0.77	2.99	0.71	0.19
2. ด้านการแบ่งสรรงาน	3.02	0.99	3.09	0.83	0.35
3. ด้านการประเมินผล	2.97	1.03	2.89	0.88	0.41
รวม	2.99	0.86	2.99	0.72	0.03

จากตาราง 8 แสดงว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีปัญหาการฝึกงาน
ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล และโดยรวมทุกด้านแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีปัญหาการฝึกงานใกล้เคียงกัน

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามสถานประกอบการ

ปัญหาในการฝึกงาน	บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (N = 53)		บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (หือปัสซูปเปอร์ มาเก็ต) (N = 51)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผน	3.07	0.72	2.89	0.73	1.23
2. ด้านการแบ่งสรรงาน	3.17	0.94	2.96	0.80	1.20
3. ด้านการประเมินผล	2.93	1.03	2.91	0.80	0.11
รวม	3.05	0.81	2.92	0.70	0.90

จากตาราง 9 แสดงว่านักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด และนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (หือปัสซูปเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล และโดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด กับนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (หือปัสซูปเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงานใกล้เคียงกัน

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

ปัญหาการฝึกงาน	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
1. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.97	1.98	3.91*
	ภายในกลุ่ม	101	51.24	0.50	
	รวม	103	55.21		
2. ด้านการแบ่งสรรงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.94	1.47	1.92
	ภายในกลุ่ม	101	77.17	0.76	
	รวม	103	80.11		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	9.25	4.62	5.92**
	ภายในกลุ่ม	101	78.87	0.78	
	รวม	103	88.12		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.40	2.20	4.01 *
	ภายในกลุ่ม	101	55.40	0.54	
	รวม	103	59.80		

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันมีปัญหาการฝึกงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการแบ่งสรรงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน จึงมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ ดังตาราง 11 - 13

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการวางแผน ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ่ จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

ระดับชั้นปีการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ปวช. 2 $\bar{X} = 2.69$	ปวช. 3 $\bar{X} = 2.91$	ปวช. 1 $\bar{X} = 3.16$
ด้านการวางแผน				
ปวช. 2	2.69	-	0.22	0.47*
ปวช. 3	2.91		-	0.25
ปวช. 1	3.16			-

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผนแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช.2 และนักเรียนระดับชั้นปวช.3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการประเมินผล ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

ระดับชั้นปีการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ปวช. 2 $\overline{X} = 2.39$	ปวช. 3 $\overline{X} = 3.01$	ปวช. 1 $\overline{X} = 3.12$
ด้านการประเมินผล				
ปวช. 2	2.39	-	0.62*	0.73*
ปวช. 3	3.01		-	0.11
ปวช. 1	3.12			-

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานด้านการประเมินผลแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.3 และนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช.1 กับนักเรียนระดับชั้นปวช.3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการวางแผน
ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล โดยรวม ด้วยวิธีการของเซฟเฟ
จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา

ระดับชั้นปีการศึกษา		ค่าเฉลี่ย	ปวช. 2 $\bar{X} = 2.67$	ปวช. 3 $\bar{X} = 2.93$	ปวช. 1 $\bar{X} = 3.17$
ปวช. 2		2.67	-	0.26	0.50*
ปวช. 3		2.93		-	0.24
ปวช. 1		3.17			-

จากตาราง 13 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานโดยรวมทุกด้านแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 กับนักเรียนระดับชั้นปวช. 3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามรายได้จากสถานประกอบการ

ปัญหาในการฝึกงาน	1,000 – 2,500 บาท (N = 81)		มากกว่า 2,500 บาท (N = 23)		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการวางแผน	2.99	0.75	2.95	0.68	0.27
2. ด้านการแบ่งสรรงาน	3.12	0.86	2.88	0.95	1.12
3. ด้านการประเมินผล	2.98	0.88	2.69	1.06	1.33
รวม	3.03	0.75	2.84	0.76	1.05

จากตาราง 14 แสดงว่า นักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือนและนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการมากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีปัญหาการฝึกงาน ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล และโดยรวม ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือนกับนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการมากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปัญหาการฝึกงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.41	0.70	1.32
	ภายในกลุ่ม	101	53.80	0.53	
	รวม	103	55.21		
2. ด้านการแบ่งสรรงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.57	2.78	3.77 *
	ภายในกลุ่ม	101	74.55	0.73	
	รวม	103	80.12		
3. ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	5.22	2.61	3.18 *
	ภายในกลุ่ม	101	82.91	0.82	
	รวม	103	88.13		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.46	1.73	3.10*
	ภายในกลุ่ม	101	56.34	0.55	
	รวม	103	59.80		

จากตาราง 15 แสดงว่า นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมี
ปัญหาการฝึกงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการแบ่งสรรงานและด้านการประเมินผลแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการแบ่งสรรงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
เพื่อให้ทราบว่า ค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน จึงมีการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี
ของเชฟเฟ้ เมื่อไม่พบความแตกต่างจึงทดสอบตามวิธีของดันแคน ดังตาราง 16 - 18

ตาราง 16 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการแบ่งสรรงาน ด้วยวิธีการ
ของเซฟเฟ่ จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	ค่าเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 $\bar{X} = 2.77$	คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 $\bar{X} = 3.12$	คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 2.00 $\bar{X} = 3.48$
3.00 – 4.00	2.77	-	0.35	0.71*
2.00 – 3.00	3.12		-	0.36
น้อยกว่า 2.00	3.48			-

จากตาราง 16 แสดงว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหาการ
ฝึกงานด้านการแบ่งสรรงาน แตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 กับนักเรียน
ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการประเมินผล ด้วยวิธีการ
ของตันแคน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	ค่าเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 $\bar{X} = 2.61$	คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 $\bar{X} = 2.99$	คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 2.00 $\bar{X} = 3.28$
3.00 – 4.00	2.61	-	0.38	0.67*
2.00 – 3.00	2.99		-	0.29
น้อยกว่า 2.00	3.28			-

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหาการ
ฝึกงานด้านการประเมินผล แตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 กับนักเรียนที่มี
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน
ด้านการประเมินผล โดยรวม ด้วยวิธีการของตันแคน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน

ระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	ค่าเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 $\bar{X} = 2.77$	คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 $\bar{X} = 3.02$	คะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 2.00 $\bar{X} = 3.34$
3.00 – 4.00	2.77	-	0.25	0.57*
2.00 – 3.00	3.02		-	0.32
น้อยกว่า 2.00	3.34			-

จากตาราง 18 แสดงว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหาการฝึกงาน
โดยรวมทุกด้าน แตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 กับนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่
2.00 – 3.00 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตร
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จากคำถามปลายเปิดจำนวน 75 คน
คิดเป็นร้อยละ 72.11

ตาราง 19 ปัญหาและอุปสรรคการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี รายงาน

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคการฝึกงาน	ความถี่
ด้านการวางแผน		
1.	ไม่ชี้แจงข้อมูลที่ชัดเจนในการเข้าศึกษาระหว่างหลักสูตรทวิภาคีกับหลักสูตรปกติ	70
2.	คำตอบแทนเปลี่ยนแปลงโดยไม่แจ้งล่วงหน้าและไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย	52
3.	เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับหน้าที่ของงานที่ปฏิบัติ	48
4.	การฝึกงานเป็นงานที่ซ้ำ ๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงงานให้มีความรู้หลาย ๆ แผนก	46
5.	ผู้ควบคุมงานไม่ได้ดูแลอย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน	37
6.	โดนย้ายสถานประกอบการ โดยไม่ได้มีการสอบถามความสมัครใจ	32
7.	สถานประกอบการไม่ได้แจ้งข้อมูลจากทางวิทยาลัยให้ทราบ	10
8.	เงินค่าตอบแทนบางงวดได้รับเงินไม่ครบ	12
9.	ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากทางวิทยาลัยเท่าที่ควร	5
10.	ไม่รับฟังปัญหาจากนักเรียนที่ฝึกงาน ไม่ยอมรับความคิดเห็น	6
11.	อาจารย์มานิเทศน้อย ทำให้นักเรียนขาดผู้แนะนำ ต้องติดต่อด่วนตัว	14
12.	ต้องการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติพร้อมกันในทุกภาคเรียน	7
13.	นักเรียนต้องการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของทางวิทยาลัยมากกว่าที่ผ่านมา	20
14.	ควรมีการจัดสัมมนาการฝึกงานที่วิทยาลัยให้บ่อย ๆ เพื่อแจ้งปัญหาให้ทราบ	8

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคการฝึกงาน	ความถี่
	ด้านการแบ่งสรรงาน	
1.	นักเรียนต้องการทำงานที่ชอบและถนัด มากกว่าการได้รับงานโดยไม่มีการสอบถาม	62
2.	การจัดสถานที่ฝึกงานโดยไม่ได้สำรวจข้อมูลที่อยู่อาศัยและการเดินทาง	37
3.	เวลาในการปฏิบัติงานไม่แน่นอน	35
4.	ไม่เปิดโอกาสให้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องสำนักงานที่ทันสมัย	27
5.	ผู้ควบคุมงานไม่ยอมถ่ายทอดความรู้และแนะนำเทคนิคในการขาย	22
6.	ผู้ควบคุมงานขาดความรู้และความชำนาญในแผนกงานที่ฝึก	11
7.	ผู้ควบคุมงานขาดการวางแผนการทำงานไว้ล่วงหน้า ทำให้งานขาดระบบ	8
8.	การมอบหมายงานซ้ำซ้อน ไม่สอนงานใหม่ให้ทำ	5
9.	ผู้ควบคุมงานชอบใช้งานส่วนตัวในเวลาทำงาน	4
10.	พนักงานแผนกอื่นเรียกใช้ ทำให้ทำงานที่รับมอบหมายล่าช้า โดนตำหนิ	10
11.	ผู้ควบคุมงานหลีกเลี่ยงไม่ทำงาน มอบงานให้นักเรียนทำแทนบ่อย ๆ	7
12.	ผู้ควบคุมงานชอบแสดงกิริยาข่มขู่	2
13.	การแบ่งหน้าที่งานไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	9
14.	นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการฝึกงาน เพราะผู้ควบคุมงานใช้งานมาก	6
15.	ผู้ควบคุมงานไม่สอนงานด้านเอกสาร ให้ขายอย่างเดียว	12

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคการฝึกงาน	ความถี่
ด้านการประเมินผล		
1.	หลักเกณฑ์การประเมินผลแตกต่างกันทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่นักเรียน	64
2.	การแจ้งผลการประเมินผลล่าช้าทำให้เสียโอกาสสอบแก้ตัว	62
3.	ผู้ควบคุมงานไม่ยุติธรรมต่อนักเรียนและประเมินผลไม่ตรงลักษณะงานที่ฝึก	41
4.	การเลิกงานดึกทำให้มาเรียนสายและกระทบต่อคะแนนที่ได้รับ	30
5.	นักเรียนชอบเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎีเพราะทำให้ได้เกรดสูงกว่า	21
6.	ควรมีการประกาศผลให้ทราบหลังจากการสอบภาคปฏิบัติเสร็จสิ้น	5
7.	ผู้ประเมินผลเป็นหัวหน้าแผนก ไม่ใช่ผู้ควบคุมงานโดยตรง	11
8.	การประเมินผลไม่ตรงกับงานที่ทำจริง ใช้ความชอบส่วนตัว	8
9.	ผู้ควบคุมงานขาดการเอาใจใส่ในการประเมินผล	2
10.	ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นบ้าง	1
11.	ควรมีการชี้แจงข้อบกพร่องในการทำงาน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง	9
12.	การให้คะแนนไม่ค่อยตรงกับความจริง คนทำงานมากได้คะแนนน้อย	6

จากตาราง 19 แสดงว่า ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดในด้านการวางแผน รองลงมาด้านการแบ่งสรรงานและด้านการประเมินผล ดังรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผน ข้อที่มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือไม่ชี้แจงข้อมูลที่ชัดเจนในการเข้าศึกษาระหว่างหลักสูตรทวิภาคีกับหลักสูตรปกติ รองลงมาคือ ค่าตอบแทน เปลี่ยนแปลงโดยไม่แจ้งล่วงหน้าและไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับหน้าที่ของงานที่ปฏิบัติ

ด้านการแบ่งสรรงาน ข้อที่มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ นักเรียนต้องการทำงานที่ชอบและถนัดมากกว่าการได้รับงานโดยไม่มีการสอบถาม รองลงมาคือ การจัดที่ฝึกงานโดยไม่ได้สำรวจข้อมูลที่อยู่อาศัยและการเดินทาง เวลาในการปฏิบัติงานไม่แน่นอน

ด้านการประเมินผล ข้อที่มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ หลักเกณฑ์การประเมินผลแตกต่างกันทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่นักเรียน รองลงมาคือ การแจ้งผลการประเมินผลการเรียนล่าช้าทำให้เสียโอกาสในการสอบแก้ตัวผู้ควบคุมงานไม่ยุติธรรมต่อนักเรียนและประเมินผลไม่ตรงลักษณะงานที่ฝึก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียน หลักสูตร อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ในด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผลเพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการฝึกงาน ให้ดีขึ้นพร้อมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของ นักเรียนและความต้องการของสถานประกอบการจริงรวมทั้งเป็น แนวทางสำหรับนักเรียนที่จะ เข้าศึกษาในหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในแต่ละสถานประกอบการได้ถูกต้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำแนกตามเพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทางวิทยาลัยพณิชยการธนบุรีต่อการปรับปรุง แนวทางในการพัฒนาแก้ไขกระบวนการจัดระบบการฝึกงานให้สอดคล้องกับสถานประกอบการ และนักเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาพนักงานขายที่มีลักษณะอันพึงประสงค์และมีคุณภาพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ประจำปีการศึกษา 2543 จำนวน 183 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี จำนวน 104 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Randoms Sampling)

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการฝึกงานแตกต่างกัน
2. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ฝึกงานในสถานประกอบการต่างกันมีปัญหาการฝึกงานแตกต่างกัน
3. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันมีปัญหาการฝึกงานแตกต่างกัน
4. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีรายได้จากสถานประกอบการต่างกันมีปัญหาการฝึกงานแตกต่างกัน
5. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการฝึกงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี กลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีก ประจำปีการศึกษา 2543 จำนวน 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถาม มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ โดยผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่าชนิด 5 ตัวเลือก เกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ตอนที่ 2 สอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3 ด้าน รวม 32 ข้อ ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer) โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง ปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง ปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง ปัญหามาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง ปัญหามากที่สุด

3. เปรียบเทียบปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t – test ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไปโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน One-Way Analysis of Variance ในกรณีที่พบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test) ในกรณีไม่พบความแตกต่างจึงทดสอบตามวิธีของดันแคน (Duncan)

4. สรุปปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ค่าในรูปความถี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล สรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีปัญหาการฝึกงานโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการวางแผน พบว่าปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเป็นปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการแบ่งสรรงาน พบว่าปัญหาการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการแบ่งสรรงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อเป็นปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการประเมินผล พบว่าปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อเป็นปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาในการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล รายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตาม เพศ สถานประกอบการ ระดับชั้นปีการศึกษา รายได้จากสถานประกอบการ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏผล ดังนี้

2.1 นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีปัญหาการฝึกงาน โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีปัญหาการฝึกงานใกล้เคียงกัน

2.2 นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด และนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด กับนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงานใกล้เคียงกัน

2.3 นักเรียนที่มีระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันมีปัญหาการฝึกงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผน แตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 กับนักเรียนระดับชั้นปวช. 3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน นักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงาน ด้านการประเมินผล แตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.3 และนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช.1 กับนักเรียนระดับชั้นปวช.3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน และโดยรวมทุกด้านนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือนและนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการมากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีปัญหาการฝึกงาน โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือนกับนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการมากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีปัญหาการฝึกงาน ใกล้เคียงกัน

2.5 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีปัญหาการฝึกงาน โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหาการฝึกงานด้านการแบ่งสรรงานและด้านการประเมินผล แตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน และโดยรวมทุกด้าน นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหาการฝึกงานแตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากคำถามปลายเปิดมีผู้เสนอปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงานของนักเรียน หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 72.11 เรียงตามลำดับความถี่ได้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านการวางแผน ข้อที่เป็นปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือสถานศึกษาไม่ชี้แจงข้อมูลที่ชัดเจนในการเข้าศึกษาระหว่างหลักสูตรทวิภาคีกับหลักสูตรปกติ รองลงมาคือ ค่าตอบแทนการเปลี่ยนแปลงโดยไม่แจ้งล่วงหน้าไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับหน้าที่ของงานที่ปฏิบัติ

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านการแบ่งสรรงาน ข้อที่มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือนักเรียนต้องการทำงานที่ชอบและถนัดมากกว่า การได้รับงานโดยไม่มี การสอบถาม รองลงมา คือ การจัดสถานที่ฝึกงานโดยไม่ได้สำรวจข้อมูลที่อยู่อาศัยและการเดินทาง และเวลาการปฏิบัติงานไม่แน่นอน

3. ปัญหาและอุปสรรค ด้านการประเมินผล ข้อที่มีปัญหาและอุปสรรคมากที่สุดคือ หลักเกณฑ์การประเมินผลแตกต่างกันทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมแก่นักเรียน รองลงมาคือ การแจ้งผลการประเมินผลล่าช้าทำให้เสียโอกาสสอบแก้ตัว ผู้ควบคุมงานไม่ยุติธรรมต่อนักเรียนและประเมินผลไม่ตรงกับลักษณะงานที่ฝึก

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลจากการศึกษาปัญหาการฝึกงานของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน นักเรียนมีปัญหาการฝึกงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่านักเรียนระดับชั้นปวช.1 มีปัญหาการฝึกงานมากกว่านักเรียนระดับชั้นปวช. 2 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนยังไม่เข้าใจในการศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การจัดเนื้อหาวิชาที่เรียนไม่ตรงกับการเรียนภาคปฏิบัติมากนัก เป็นไปได้ที่นักเรียนยังไม่มีความพร้อมในการเรียนภาคปฏิบัติเพราะยังมีทักษะไม่เพียงพอ และนักเรียนยังไม่พึงพอใจในการเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพราะยังไม่ต้องการที่จะทำงานด้วยเรียนด้วยในเวลาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีวีวรรณ ศุภวัชรินทร์ (2535 : 182 – 184) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏว่ามีปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับมาก เพราะขาดการวางแผนในการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนระหว่างสถานศึกษาและ สถานประกอบการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณ์ ตาบเพ็ชร (2538 : 186 - 196) ได้มีการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษาที่พบว่า การวางแผนมีปัญหาและความต้องการมาก คือให้องค์กรกลางที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและประสานงานสถานศึกษา สถานประกอบการร่วมกันพิจารณาทบทวนนโยบาย มาตรการและพัฒนาระบบความร่วมมือให้ชัดเจน

12. ด้านการแบ่งสรรงาน นักเรียนมีปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 มีปัญหาการฝึกงานมากกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 3.00 ถึง 4.00 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนที่มีระดับการเรียนดีย่อมมีความตั้งใจและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ซึ่งทางสถานศึกษากับสถานประกอบการต้องร่วมกันในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับ การแบ่งสรรงานของสถานประกอบการให้กับนักเรียน ควรศึกษาข้อมูลจากสถานศึกษาและควรมอบหมายงานให้ตรงสาขาวิชาที่นักเรียนได้ศึกษา

ทำให้เกิดความชำนาญ การเพิ่มทักษะ และเป็นการฝึกความถนัดเสริมสร้างประสบการณ์ในวิชาชีพพร้อมทั้งฝึก ให้เรียนรู้งานจากแผนงานอื่น ๆ เพื่อคอยช่วยเหลือแผนงานอื่นในกรณีที่ขาดแคลนพนักงาน รวมทั้งการฝึกความอดทน ความ ซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการสร้างรายได้ให้ตนเองระหว่างเรียนและนักเรียนยังมีปัญหาการที่ต้องรับภาระหน้าที่แทนในกรณีพนักงานในแผนกอื่นลาออก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ ลีลาวรรณกุลศิริ และคนอื่น ๆ (2539 : 22 – 25) ที่พบว่า การฝึกงานในหน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจและสถานประกอบการของเอกชน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาบริหารธุรกิจวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขต พณิชยการพระนครศรีอยุธยา นักศึกษาไม่มีปัญหาในการฝึกงานแม้ว่างานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับที่เรียนมารวมทั้งไม่มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงาน

1.2 ด้านการประเมินผล นักเรียนมีปัญหาการฝึกงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่านักเรียนระดับชั้นปวช. 1 และปวช. 3 มีปัญหาการฝึกงานมากกว่านักเรียนระดับชั้น ปวช. 2 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 ก็มีปัญหาการฝึกงานมากกว่า นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระหว่าง 3.00 ถึง 4.00 ทั้งนี้เป็นเพราะสาเหตุที่นักเรียนระดับชั้นปวช. 1 เริ่มได้รับการฝึกงานเป็นปีแรก ยังต้องปรับตัวหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับ ผู้ควบคุมงานในสถานประกอบการด้วย เพราะถือเป็นอาจารย์คนหนึ่งที่จะต้องให้การประเมินผล การเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช. 3 ได้รับการฝึกงานมานานย่อมทราบถึง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและในบางอย่างไม่ได้รับการแก้ไข เช่นค่าตอบแทน คะแนนที่ได้รับจากการฝึกงานไม่ยุติธรรม ดังนั้นการประเมินผลการฝึกงานของผู้ควบคุมงานทำให้นักเรียนมีปัญหา นักเรียนที่มีผลการเรียนสูงย่อมเป็นสิ่งที่จูงใจให้อยากทำงานและทำให้มีปัญหาในการฝึกงาน น้อยลง ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำก็ทำให้ไม่อยากทำงานและเกิดปัญหาตามมา ทั้งนี้ เพราะผู้ควบคุมงาน ไม่ได้นำหลักเกณฑ์การประเมินผลที่เหมือนกันมาประเมิน และ นักเรียนที่ ฝึกงานในสถานประกอบการที่ต่าง ๆ ได้รับผลต่างกัน ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อนักเรียน การแจ้งผลการประเมินการฝึกงานแต่ละครั้ง ล่าช้า และมีข้อผิดพลาด ซึ่งมีผลกระทบกับ นักเรียนในกรณีที่ผ่านเกณฑ์และจะต้องทำการฝึกเพิ่มเติม ผู้ควบคุมควรแจ้งผลการประเมิน ให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับข้อผิดพลาดแต่ละครั้งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พิพัฒน์ บุญญาลัย (2533 : 35 – 37) พบว่าการพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐบาลและหน่วย งานเอกชน ในการจัดอาชีวศึกษาสาขาพณิชยกรรม สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานมีปัญหาการฝึกงานการประเมินในระดับมาก อาจารย์นิเทศก็มีปัญหาในเรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินผลที่ไม่สามารถประเมินการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ด้านการวางแผนด้านการแบ่งสรรงานและด้านการประเมินผลรายด้านและรวมทุกด้าน ปรากฏดังนี้

2.1 นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีปัญหาการฝึกงาน ด้านการวางแผนด้านการแบ่งสรรงาน ด้านการประเมินผล โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีปัญหาการฝึกงานรายด้านและรวมทุกด้านใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนชายและนักเรียนหญิงต้องฝึกงานที่เหมือนกันคือฝึกงานทางด้านการขายปลีก และสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนในภาคปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประภา แม้นสงวน (2533 : 10 -13) พบว่า การแจ้งให้นักเรียนทราบหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการฝึกงาน การเตรียมความพร้อม การจัดปฐมนิเทศก่อนออกฝึกงาน และการสัมมนาหลังการฝึกงาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย การปฏิบัติงานของนักเรียนพบว่ามีปัญหาในระดับน้อย การนำเทคนิควิธีที่ถูกต้องมาใช้ในการทำงานมักทำให้มีความกระตือรือร้นในการค้นหาความรู้ มีการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกงานเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ หน่วยศึกษานิเทศก์กับกรมการฝึกหัดครู (2535 : 23) ที่กล่าวว่า การเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกงานมีความสำคัญต่อการฝึกงานของนักศึกษาหากเตรียมการดี ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานออกมา อย่างมีประสิทธิภาพ และโอกาสประสบความสำเร็จมีสูง

2.2 นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด และนักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลต์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด กับ นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลต์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) มีปัญหาการฝึกงานใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนที่ฝึกงานใน บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด ต้องทำงานหนักและมากกว่า นักเรียนที่ฝึกงานในบริษัท ซีอาร์ซี เอโซลต์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) เนื่องจากร้านค้า ซีเว่น อีเลฟเว่น มีพนักงานจำนวนน้อยทำให้นักเรียนต้องทำหน้าที่หลายอย่างในเวลาเดียวกัน ส่วนนักเรียนที่ฝึกงานใน (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต) ทำงานตามหน้าที่สถานประกอบการมอบหมายเพียงอย่างเดียว จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง และคำตอบแทนที่ได้รับต่างกันอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 163) กล่าวว่าในการบริหารงานจะต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรให้เหมาะสม ให้มีเจ้าหน้าที่เฉพาะที่มีพรสวรรค์และความชำนาญหรือจัดให้มีหน่วยงานแนะนำทางวิชาการที่ได้รับมอบหมายให้ไปช่วยให้ข้อคิดเห็นและเสริมสร้างก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี

2.3 นักเรียนที่มีระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันมีปัญหาการฝึกงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผน แตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 กับนักเรียนระดับชั้นปวช. 3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน ด้านการประเมินผลนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.3 และนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนระดับชั้นปวช. 1 กับนักเรียนระดับชั้นปวช.3 มีปัญหาการฝึกงานไม่แตกต่างกัน และโดยรวมทุกด้านนักเรียนระดับชั้นปวช. 2 มีปัญหาการฝึกงานแตกต่างจากนักเรียนระดับชั้นปวช.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เพราะ นักเรียนแต่ละระดับชั้นจะมีวุฒิภาวะต่างกัน โดยเฉพาะความรับผิดชอบ นักเรียนที่อยู่ชั้นระดับที่สูงกว่าย่อมมีปัญหาการฝึกงานน้อยกว่านักเรียนที่อยู่ชั้นต่ำกว่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร สุนศักดิ์ (2534 : 72) พบว่า การประเมินผลการฝึกงานควรใช้วิธีการตรวจสอบผลงาน ผู้ที่เหมาะสมในการประเมินผลการฝึกงานนักศึกษาได้รับประโยชน์ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล สุวรรณวงศ์ (2530 : 35) พบว่า สถานประกอบการพึงพอใจในความประพฤติของนักศึกษาที่เข้าฝึกงาน ต้องการให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถพิเศษ อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำดี อุไรวรรณ (2531 : 16 – 18) พบว่าปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับ การฝึกงาน นักศึกษาได้ฝึกงานไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมาเต็มที่ตามขอบเขตความสามารถที่ได้รับมอบหมายหรือความไว้วางใจจากสถานประกอบการอย่างเต็มที่เท่าที่ควร นักศึกษาขาดความเชื่อมั่น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไม่ดีเท่าที่ควร และได้รับคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศ ไม่กระฉ่างชัด สอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการร่วมภาคีรัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.2536 : 7) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีซึ่งเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง ในการพัฒนาการศึกษาด้านอาชีพให้ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน ภาคราชการมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ การร่วมลงทุนของภาคเอกชน เพื่อพัฒนาการศึกษาด้านอาชีพเป็นเรื่องจำเป็นแต่จะต้องกำหนดกฎ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน

2.4 นักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือนและนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการมากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีปัญหาการฝึกงานด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน และด้านการประเมินผล โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือนกับนักเรียนที่มีรายได้จากสถานประกอบการมากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน มีปัญหาการฝึกงาน ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้

เป็นนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีรายได้ค่อนข้างต่ำไม่พอกับค่าใช้จ่ายต่อเดือน ซึ่งเมื่อมีโอกาสก็จะทำงานล่วงเวลา ค่าตอบแทนที่ได้รับจากสถานประกอบการก็ไม่แน่นอน บางงวดก็ได้ ล่าช้า หรือได้ไม่ครบ และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าที่เคยได้รับก็ทำให้เงินให้เงินที่เคยได้ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียงใจ คันธารัตน์ (2540 : 120) พบว่าความคิดเห็นของสถานประกอบการควรจ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยงให้นักเรียนตามอัตราที่สถานประกอบการได้ตกลงไว้ โดยไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานขั้นต่ำ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาตรี รัตนวงศ์ (2541 : 117) พบว่ารายได้จากการฝึกงานไม่ค่อยสำคัญสำหรับการออกฝึกงาน แต่อยากมีความรู้ ประสบการณ์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ได้รับการฝึกงาน

2.5 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีปัญหการฝึกงาน โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหการฝึกงานด้านการแบ่งสรรงานและด้านการประเมินผล แตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00 มีปัญหการฝึกงานไม่แตกต่างกัน และโดยรวมทุกด้านนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 – 4.00 มีปัญหการฝึกงานแตกต่างจากนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะผลการเรียนดีจะทำให้ นักเรียนเกิดกำลังใจในการเรียนทฤษฎี และตั้งใจฝึกงานอย่างเข้มแข็ง และมุ่งมั่นที่จะจบการศึกษา และเป็นพนักงานขายที่ดีต่อไป การเรียนการสอนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกทักษะ ฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความชำนาญงานและสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้จนสามารถพัฒนา ปรับปรุงอาชีพเสนอความคิดของ ตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพมีการสร้างงานด้วย ตนเอง โดยการนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกงาน มาเป็นเครื่องมือทำให้เกิดงาน และอาชีพใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ โนลด์ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 193 – 194 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1978) ที่กล่าวว่าผู้ใหญ่จะถูกชักจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ถ้าหากตรงกับความต้องการและความรู้สึกนึกคล้ายคลึงกัน เมื่อได้มาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ได้รับทราบกฎระเบียบหรือข้อพึงปฏิบัติต่างๆ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากครูฝึก ถึงแม้จะมีระยะเวลาทำงานในสถานประกอบการต่างกัน แต่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความคิดริเริ่มและการสร้างงานสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับแนวความคิดของ ภิญโญ สาธร (2526 : 210) กล่าวว่าในการทำงานควรจัดให้บุคลากรหน่วยงานย่อยได้ประชุมพบปะหารือ ให้แสดงความคิดเห็นและให้ทราบการ

ปฏิบัติงานของบุคคลอื่นด้วย การตรวจการปฏิบัติงาน การตรวจสอบความก้าวหน้าและการประเมินผล อย่างเป็นระบบย่อมมีความจำเป็น ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 26) กล่าวว่า กระบวนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล รายงานจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบการพิจารณา ตัดสินใจการดำเนินงานและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อุบล บรรหารสุภาวาท (2527 : 454) ให้ข้อคิดว่า การวิเคราะห์ติดตามผลงานเป็นการตรวจตราวิธีการปฏิบัติและตรวจสอบ ผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าได้ผลหรือไม่และปัญหาอุปสรรคสำคัญอะไรบ้างเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้งานบรรลุวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการวางแผน ฝ่ายบริหารสถานศึกษา และฝ่ายบริหารสถานประกอบการ ทุกแห่งควรมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ข้อมูลสรุปโดยรวมของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการกำหนดเพื่อแก้ไขปัญา ปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้ทันสมัย ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนและสถานประกอบการที่ต้องการเข้าร่วมโครงการจัดการศึกษา หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. ด้านการแบ่งสรรงาน สถานศึกษาและสถานประกอบการควรจัดสัมมนาเพื่อกำหนดการจัดหลักสูตรการฝึกงานของนักเรียนให้ตรงตามสาขาวิชา และความถนัดของผู้เรียนรวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้รักอาชีพของตน เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ทักษะวิชาชีพ รวมทั้งการดูแลด้านสวัสดิการและผลตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ สภาวะเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการเสริมสร้างในการพัฒนาคนให้มีศักยภาพ
3. ด้านการประเมินผล ควรมีการประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาทางสถานศึกษาและผู้ควบคุมการฝึกงาน และอาจารย์นิเทศ เพื่อกำหนด เกณฑ์ในการประเมินผลที่เหมือนกันของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและจะได้ถือแนวปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าจะจบการศึกษามาจากสถานศึกษาใด ฝึกงานกับสถานประกอบการใดก็ตาม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียน หลักสูตรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี
2. ควรศึกษาวิจัยคุณลักษณะของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามความต้องการของสถานประกอบการ
3. ควรศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของครู อาจารย์ที่มีต่อการจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล สุวรรณรงค์. (2530). *ประสิทธิภาพของการจัดส่งนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ*.

ขอนแก่น : งานแนะแนวและอาชีพและจัดหางาน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น.

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2540). *ก้าวต่อไปของ กศน.* กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน.

กระทรวงศึกษาธิการ กรมอาชีวศึกษา. (2542) . *นักเรียนทวิภาคีดีเด่น*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.

_____ (2533). *สรุปผลการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. ภาคเรียนที่ 1.

กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา.

_____ (2539). *สรุปผลการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพฯ :

สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา.

_____ (2538). *การจัดตั้งสำนักงานแนะแนวอาชีพ และจัดหางาน*. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน.

กรมอาชีวศึกษา. ประกาศ.

_____ (2541). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพฯ : งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง. ถ่ายเอกสาร.

_____ (2541). *คู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.

_____ (2541). *โครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาบริษัท ซี.พี.เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด และ บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด*. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.

_____ (2543) .*สรุปผลการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2543*. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.

_____ (2543). *สรุปมาตรฐานการศึกษาฝ่ายพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษาดมอาชีวศึกษา.

การฝึกหัดครู. (2535). *รายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจัดประสบการณ์วิชาชีพ*

สาขานิเทศศาสตร์ สายบริหารธุรกิจและการจัดการสายอุตสาหกรรมบริการ. กรุงเทพฯ :

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู. ถ่ายเอกสาร.

- คำดี อุไรวรรณ,ตักดา กิ่งโก้และเรืองชัย วงษ์อุระ. (2531). ศึกษาปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนักศึกษาฝึกงาน.นครพนม : วิทยาลัยเทคนิคนครพนม. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา ชูลาภ. (2528). สรุปบรรยายพิเศษพิธีเปิดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- _____ (2541). คู่มือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.
- ฉวีวรรณ สุกรวัชรินทร์. (2532). การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชนะ กลินาร์,สบสันต์ อุดกฤษต์. (2539). การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- ชาติรี รัตนวงศ์. (2525). การประเมินผลการส่งนักศึกษาช่างเทคนิคของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือออกฝึกงานในหน่วยงานอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์. คม.อ. (บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ดวงใจ ปิปปทุม. (2541). การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานประกอบการและสถานศึกษาในการจัดการฝึกงานให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กลุ่มวิชาการเลขานุการของวิทยาลัยพณิชยการในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คม.อ. (บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- เถาว์วัลย์ นันทาภิวัฒน์.(2541).หลักการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์ . (2516). การวางแผน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2528). การวางแผน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ปวีณ์ ตาบเพ็ชร. (2527). การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการ ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับรูปและการบริหาร และการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของ กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ คม.อ. (บริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชู พูลพิณิจ. (2539). การจัดการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา. กรมอาชีวศึกษา.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2539). การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พนิชยการธนบุรี, วิทยาลัย. (2542). คู่มือนักเรียน-นักศึกษา. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาช่างพิมพ์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
- _____. (2543). เอกสารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและงานวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- _____. (2542). สรุปผลการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการอาชีวศึกษา. กรมอาชีวศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- พิพัฒน์ บุญญาสัย. (2523). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา สาขาพณิชยการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพณิชยการบางนา กรมอาชีวศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- เพียงใจ คันทารัตน์. (2540). ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่มีต่อการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. วิทยานิพนธ์ คอ.ม.(บริหารอาชีวศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ ลีลาวรรณกุลศิริและคนอื่น ๆ. (2529). การฝึกงานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและสถานประกอบการของเอกชนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) สาขาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพณิชยการพระนครศรีอยุธยา. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา สาร. (2519). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2526). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- มาลี ทักษะกรวงศ์. (2541). *ความคิดเห็นของนักเรียนอุตสาหกรรมที่มีต่อการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค*.
 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มงคล วานกร. (2539). *การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิคสำนักงานการศึกษา
 คั่นคว้าวิษระ.เชียงใหม่ : ภาควิชาบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี ปลัณธนาพันธ์. (2525). *การบริหารการอาชีวและเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 โอ.เอส.พรังดิงเฮาส์.
- มันน์ รุดอล์ฟ. (2539). *การฝึก – ศึกษาแบบทวิภาคีอุดมศึกษาสำหรับผู้จบจากระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลาย*. กรุงเทพฯ : บริษัทเฟสท์ ออฟเซทจำกัด.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 สุวีริยาสาส์น.
- วรวิทย์ ศรีตระกูล. (2540). *ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบ
 ทวิภาคีสาขาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.วิทยานิพนธ์ คอ.ม.
 (บริหารอาชีวศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า -
 เจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- สนั่น สมิตร์. (2528). *การจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- เสนาะ ดิยาว, สุปราณี ศรีจันทร์ภูมิขและนิยะดา ชุณหวงศ์. (2527). *การบริหารธุรกิจ
 วิทยาลัยอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์.คม.อ. (บริหารอาชีวและ
 เทคนิคศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2538). *จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุชาดา ดิษบรรจง. (2540). *การศึกษาสภาพการฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
 วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์. คม.อ. (บริหารอาชีวและ
 เทคนิคศึกษา)*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
 พระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สุโข มีอินทร์เกิด. (2530). *แนวทางปฏิบัติงานและแนวอาชีพการจัดหา*. กรุงเทพฯ :
 หน่วยศึกษานิเทศก์. กรมอาชีวศึกษา

สำนักงานฯ กรอ.พอ. (2534). การพัฒนากำลังคนระดับกลางแผนฯ 7 (2535-2539). กรุงเทพฯ :
กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2517). การบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2521). การบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สมมาตร สุนักดิ์. (2534). การฝึกงานของนักศึกษาประเภทวิชาคหกรรมตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 วิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มภาคเหนือ.
ปริญญานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2531). การประเมินโครงการทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ.
ถ่ายเอกสาร.

สำอองค์ งามวิชา. (2541). การวิจัยธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารธุรกิจ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีประภา แม้นสงวน. (2533). การประเมินโครงการการฝึกสอนของนักศึกษาวิชาสุขศึกษา
ภาควิชาพลานามัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม (การอุดมศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัสดา อินยาศรี. (2541). การประเมินผลโครงการการฝึกงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
(หลังอนุปริญญา) โปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไปสถาบันราชภัฏในเขตภาคเหนือ
ตอนบน. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อัญชลี เลาเหลิชัย. (2537). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนวิชา
วิทยาศาสตร์พหุขบวนการของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับการสอนโดย
ใช้เทคนิคการประชาสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
(วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

อุบล บรรหารสุภาวท. (2527). การประเมินผลงานทางการศึกษาในการวางแผนและ
การจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กองแผนงาน.
กรมอาชีวศึกษา.

อุไรวรรณ วรรณศิลป์. (2540). ปัญหาในการเรียนของนักศึกษาภาคสมทบ หลักสูตร
ประกาศนียบัตร ครุเทคนิคชั้นสูงช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อำนวย นาคทัต. (2540). การพัฒนาอาชีพศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคระยอง.
กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา.

Cronbach, Lee J. (1970) . *Essential of Psychological Testing*. New York : Harper and Row.

Heath. Marie Pearl. (1984). "An Examination of the Curriculum of Early Field
Experiences in Ohio," *Dissertation Abstracts International*. 45 : 1742-A; June.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
เรื่อง ปัญหาการฝึกงาน ของนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี

ตอนที่1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง แบบสอบถามส่วนนี้ถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

- ☐ ชาย
☐ หญิง

2. สถานประกอบการ

- ☐ บริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด
☐ บริษัท ซีอาร์ซี เอโซลด์ จำกัด (ท็อปส์ซูเปอร์มาเก็ต)

3. ระดับชั้นปีการศึกษา

- ☐ ปวช. 1
☐ ปวช. 2
☐ ปวช. 3

4. รายได้จากสถานประกอบการ

- ☐ 1,000 – 2,500 บาทต่อเดือน
☐ มากกว่า 2,500 บาทต่อเดือน

5. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- ☐ คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00
☐ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00 – 3.00
☐ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 - 4.00

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการฝึกงานนักเรียนหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี 3 ด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการแบ่งสรรงาน
และด้านการประเมินผล

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละด้านให้เข้าใจแล้วพิจารณาแต่ละข้อ
คำถามที่ทำให้นักเรียนคิดว่ามี **ปัญหาการฝึกงานในสถานประกอบการ**
มากน้อยเพียงใดโดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความ
เป็นจริง ดังนี้

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการวางแผน					
1.	การได้รับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การฝึกงานก่อนออกฝึกปฏิบัติงานอาชีพ					
2.	ความพร้อมของนักเรียนในการเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ					
3.	การได้รับคำตอบแทนตามอัตราที่ตกลงกัน					
4.	การได้มีส่วนร่วมในการเลือกงานตามความถนัด					
5.	การได้รับตารางการฝึกงานประจำภาคเรียน					
6.	ขั้นตอนและเวลาในการเรียนภาคปฏิบัติรวบรัดเกินไป					
7.	การบรรจุทักษะที่จำเป็นต้องนำไปใช้ในการเรียนภาคปฏิบัติในเนื้อหารายวิชาภาคทฤษฎี					
8.	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาภาคทฤษฎีกับการฝึกภาคปฏิบัติ					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
9.	เนื้อหารายวิชาที่เรียนนำไปใช้ในภาคปฏิบัติ งานจริงได้					
10.	ความเหมาะสมเกี่ยวกับเวลาในการสัมมนา หลังการฝึกภาคปฏิบัติประจำวัน					
11.	การได้รับการนิเทศก่อนการออกฝึกงาน					
12.	การได้รับการแนะนำจากผู้ควบคุมงาน					
13.	ด้านการแบ่งสรรงาน การมอบหมายหน้าที่ให้ผู้เรียนของ สถาน ประกอบการตรงตามหลักสูตรที่กำหนด					
14.	การจัดให้นักเรียนฝึกงานประจำเพียงแผนก เดียวอย่างเหมาะสม เพื่อ ทำให้เกิดความ ชำนาญและประสบการณ์ในงานแผนก อื่น ๆ ด้วย					
15.	ผู้ควบคุมงานถ่ายทอดความรู้ ได้ตรงกับ แผนงานที่ทำ					
16.	ความรู้ ความสามารถของผู้ควบคุมในแผนก ที่ทำการฝึกงาน					
17.	นักเรียนต้องมารับภาระหน้าที่แทนในกรณี พนักงานในแผนกอื่นลาออก					
18.	ลักษณะงานที่มีการฝึกภาคปฏิบัติมีความ สอดคล้องกับสาขาที่เรียน					
19.	นักเรียนได้นำเทคนิควิธีการที่ถูกต้องมาใช้ ในการปฏิบัติงาน					
20.	ความกระตือรือร้นของนักเรียนในการปฏิบัติ งานที่รับผิดชอบ					
21.	เมื่อเกิดปัญหาขณะปฏิบัติงาน นักเรียน สามารถปรึกษากับผู้ควบคุมงานได้					

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	ด้านการประเมินผล					
22.	ความยุติธรรมของผู้ควบคุมงานในการให้คะแนนนักเรียน					
23.	การได้ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลของผู้ควบคุมงานให้นักเรียนทราบก่อนเริ่มการฝึกภาคปฏิบัติ					
24.	ความชัดเจนของเกณฑ์ในการพิจารณาการวัดผลและประเมินผลที่แจ้งไว้ให้นักเรียนทราบ					
25.	ความสม่ำเสมอที่ผู้ควบคุมงานได้ทำการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติ					
26.	การใช้วิธีการประเมินผลแต่ละแผนงานหลายวิธีเช่นการสัมภาษณ์ การเขียนรายงาน					
27.	การแจ้งข้อผิดพลาดจากผลการประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบ					
28.	การให้คำแนะนำปรึกษาในเรื่องการปฏิบัติงาน ก่อนการวัดผลและประเมินผล					
29.	การแนะนำในเรื่องการบันทึกผลการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง					
30.	การประเมินผลสำหรับนักเรียนที่มีเวลาฝึกงาน ร้อยละ 80 ของเวลาที่ฝึกงานในแต่ละภาคเรียน					
31.	การอธิบายข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานให้ผู้เรียนทราบ					
32.	การแจ้งผลการสอบภาคปฏิบัติให้ผู้เรียนทราบหลังจากการประเมินผล ให้ตรงตามกำหนดเวลาที่แจ้งให้ทราบ					

ตอนที่ 3 ปัญหาทั่วไป

คำชี้แจง ในกรณีที่นักเรียนเห็นว่าปัญหาที่เสนอในแบบสอบถามไม่ตรงกับความเห็นของนักเรียน ขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการฝึกงานอื่น ๆ ดังนี้

ก. ปัญหาและอุปสรรคด้านการวางแผน

1.
2.
3.
4.
5.

ข. ปัญหาและอุปสรรคด้านการแบ่งสรรงาน

1.
2.
3.
4.
5.

ค. ปัญหาและอุปสรรคด้านการประเมินผล

1.
2.
3.
4.
5.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางนริศ ประมวลสุข
วันเดือนปีเกิด	27 สิงหาคม 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	201/82 หมู่บ้านโสภา ถนนงามวงศ์วาน นนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกวิชาการบัญชี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยม วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
พ.ศ. 2524	การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา – การบัญชี) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2544	การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ